Ազգ

Azg
armenian daily

Փետրուար 11
Հինգշաբթի
1993

օրաթերթ
Գ տարի, թիւ 24 (275)
գինը 3ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Վերջին ժամ

Բաքվում ռազմական հեղաշրջման փորձ է արվել

Ինչպես տեղեկացանք հավաստի աղբյուրներից, երեկ Բաքվում իրավիճակը խիստ արվել է: Տեղի են ունեցել բազմահազարանոց ցույցեր: Ադրբեջանի պաշտպանության նախարար Ռահիմ Ղազիեւի կողմից ձեռնարկվել է ռազմական հեղաշրջման փորձ: Վերջինս փորձել է իր ուժերով գրավել Բաքվի ռադիոհեռուստատեսության շենքը, սակայն նախագահ Էլչիբեյին հավատարիմ զինյալների կողմից ստացել է հակահարված: Ադրբեջանի Միլլի-մեջլիսի խորհրդարանի շենքում լսվել են կրակոցներ:

Հայտնի է դարձել նաեւ, որ ադրբեջանցիները Գյանջայից լրացուցիչ ուժեր են տեղափոխել Բաքու: Այդ մասին են վկայել նաեւ թուրքական ռադիոյով եւ հեռուստատեսությամբ հաղորդումները: ■

ԱՄՆ

Կոնգրեսական Ջո Քենեդին մեկնեց Հայաստան

Բոստոնի ՌԱԿ գրասենյակից հաղորդում են.

Կոնգրեսական Ջո Քենեդին երեկ, չորեքշաբթի, փետրվարի 10-ին ԱՄՆ-ից մեկնեց Հայաստան: Մասաչուսեթսի կոնգրեսականին ընկերակցում էին Հայկական Համագումարի գործադիր տնօրեն Ռոս Վարդանյանը, տիկ. Մուգար եւ Թամար Հաճյանը Ուոթըրթաունից, Բոստոն: Ինչպես արդեն հաղորդել էինք, Ջո Քենեդին մինչ այդ տեսակցել էր այցով Հարվարդում գտնվող Թուրգութ Օզալին եւ նրա հետ արծարծել Թուրքիայից Հայաստան մարդասիրական օգնության ազատ ելքի հարցը: Այս առթիվ կոնգրեսականը հայտարարել էր, թե Օզալը համաձայնվել էր երեք կետերի հետ. Թուրքիան պիտի բույլ տա մարդասիրական օգնության ուղեւորումը բոլոր կարգի ճանապարհներով, բուրքական կառավարության կողմից ուղարկված ադրանքները ճննելուց հետո, պիտի արտոնի, որպեսզի վառելանյութ փոխադրվի երկաթուղով, եւ վերջապես Հայաստանի հետ պիտի շարունակի տնտեսական հարաբերությունները Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության շրջանակներում: Վարչապետ Դեմիրելը, իր կողմից համաձայնվել է, որ ամերիկյան եւ ֆրանսիական մարդասիրական օգնությունն անխափան անցնի Թուրքիայի վրայով, անհրաժեշտ գնումներից հետո: Այստեղ արժե անդրադառնալ մի միջադեպի, կապված կոնգրեսական Քենեդիի գրասենյակի կողմից կատարված վերոհիշյալ հայտարարության հետ: ԱՄՆ պետական քարտուղարությունը անհրաժեշտ էր գտել անհապաղ մի ճշտում կատարել, ասելով, թե Օզալին վերագրվող խոստումները... ի զորու չեն կարող լինել, քանի որ նման որոշումներ կարող են ընդունվել միայն թուրք վարչապետի կողմից եւ թե Սուլեյման Դեմիրելն արդեն իսկ տվել էր իր համաձայնությունը: Պետական քարտուղարության սույն «ճշտումին» հակազդեց նախկին խորհրդային հանրապետություններին ամերիկյան օգնության գծով Միացյալ Նահանգների փոխհամակարգող Ռիչարդ Արմիթեյջը, որ «Բոստոն Գլոբ» օրաթերթին հունվարի 9-ին ուղարկած նամակով իր հուսախաբությունն էր հայտնում, ասելով, թե Թուրգութ Օզալը որպես պետության նախագահ ազդեցությունից զուրկ անձնավորություն չէ եւ գնահատում է կոնգրեսական Քենեդիին, որ ազգային ուշադրությունը սեւեռեց Հայաստանի կացության վրա եւ նաեւ, թե Օզալի կողմից եղած հավաստումները դրական ազդեցին Հայաստանի օգնության ընթացքի վրա:

Ինչպես մեր թղթակցին հայտնեցին Հայկական Համագումարի երեւանյան գրասենյակից, կոնգրեսական Ջոզեֆ Քենեդին Երեւան կժամանի այսօր երեկոյան ժամը 21-ին: Նա իր հետ կբերի նաեւ 55 լրագրող: Ըստ նախնական ծրագրի, պրն. Քենեդին կհանդիպի ՀՀ նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանին եւ վարչապետի տեղակալ Հ. Բագրատյանին: Կոնգրեսականի այցը կտեւի ընդամենը մեկ օր: ■

Ճակատ

ԿՐԿԻՆ ՀՐԵՏԱԿՈԾՎԵԼ Է ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏԸ

Մարտունու ուղղությամբ գրավվել է 4 բարձունք

Ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից **Վահրամ Աղաջանյանը**, իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղում շարունակում է մնալ ծայրաստիճան լարված: Մարտակերտի շրջանում կրած ջախջախիչ պարտությունից հետո ադրբեջանական կազմավորումները փորձում են կիրառել իրենց նախասիրած մեթոդը՝ հրետակոծել խաղաղ բնակավայրերը: Երեկ առավոտյան ժամը 8.25-ից Ադրբեջանի Աղդամի շրջանում տեղակայված կրակակետերից հեռահար հրանոթներից կրկին հրետակոծվել է Ստեփանակերտը: Նախնական տվյալներով, զոհեր եւ վիրավորներ չկան: Կան մասնակի ավերածություններ: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը ճնշման կրակակետերը լռեցնելու նպատակով բացել են պատասխան կրակ:

Լարվածության որոշ թուլացում է նկատվում Մարտակերտի շրջանում, որտեղ ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերն ամրապնդվելով ազատագրված բնակավայրերում, շարունակում են վստահորեն վերահսկել ինչպես ադրբեջանցիներից մաքրված տարածքները, այնպես էլ Թարթառ-Մարտակերտ-Քելբաջար ավտոմայրուղին: Իրադրությունը հանգիստ է նաեւ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի մասույցներում: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան:

Միաժամանակ «Սնարք» գործակալությունը, վկայակոչելով ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի պետվարչության ղեկավար Մարտին Պետրոսյանից ստացված տեղեկությունները, հաղորդում է, թե երեկ եւ նախորդ գիշեր Ասկերանի շրջանի սահմանամերձ բնակավայրերից բացի հրետակոծվել են նաեւ Մարտակերտի շրջանի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Նախօրեին՝ փետրվարի 9-ին, հայկական կազմավորումներին հաջողվել է Մարտունու շրջանում գրավել մարտավարական կարեւոր նշանակություն ունեցող չորս բարձունք: Ադրբեջանական կազմավորումները նահանջել են մարտադաշտում թողնելով մեկ տանկ, 4 ականանետ եւ «Ուրալ» մակնիշի մեկ մեքենա: Նույն աղբյուրները հայտնում են նաեւ, թե կասեցվել է ադրբեջանական կազմավորումների գրոհը Հադրութի շրջանի Մելիքաշեն գյուղի ուղղությամբ: Ավելի վաղ հայտնվել էր, որ այդ ուղղությամբ նկատվում էին ադրբեջանական բանակի մարտական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կուտակումներ: Ռազմական փորձագետների կարծիքով, դժվար է կանխագուշակել դեպքերի հետագա ընթացքը, բայց ամենայն հավանականությամբ, ադրբեջանական բանակը կփորձի փոխհատուցել վերջին անհաջողությունները: ■

Կոռնիձորում զոհվել է 4 խաղաղ բնակիչ

Ինչպես Գորիսից հաղորդում է մեր թղթակից **Համլետ Բաբաջանյանը**, փետրվարի լույս 10-ի գիշերը ժամը 1.15-ին մի խումբ ադրբեջանցի հրոսակներ ներթափանցել են Գորիսի շրջանի Կոռնիձոր գյուղի տարածքը, սպանել 4 խաղաղ բնակիչների եւ պատանդ վերցրել երկուսին, որոնցից մեկը յոթնամյա երեխա է: Շրջանի ղեկավարության կողմից միջոցառումներ են ձեռնարկվում ադրբեջանական կողմի հետ բանակցություններ վարելու, պատանդների անվտանգությունն ապահովելու ուղղությամբ: Ըստ նույն տեղեկությունների, այդ ժամանակահատվածում Կոռնիձոր գյուղն ու այդ հատվածի հայկական պաշտպանական դիրքերը հրետակոծվում են «Գրադ» կայանքներից եւ հաուբիցներից:

«Սնարք» գործակալությունը հաղորդում է, թե նույն գիշեր հրետակոծվել են նաեւ շրջանի Քարաշեն եւ Խնձորեսկ գյուղերը: Հետանքները ճշտվում են: Հայաստանի պաշտպանության նախարարության տվյալներով, սահմանամերձ մյուս շրջաններում ռազմական լուրջ միջադեպեր չեն արձանագրվել: Եւ այնուամենայնիվ ռազմական գերատեսչությունները չեն բացառում, որ Լեռնային Ղարաբաղում լարվածության ավելացման հետեւանքով իրադրությունը կարող է արվել նաեւ Հայաստանի արեւելյան եւ հյուսիս-արեւելյան սահմաններում: ■

Ճգնաժամ

Գազի ծավալները իջել են 0.6 մլն խմ-ով

Ինչպես մեր թղթակցին հայտնեցին Հայաստանի կառավարության մամուլի ծառայությունից, երեկ հանրապետություն մուտք գործող գազի ծավալները կրկին նվազել են եւ հասել 3.4 մլն խմ-ի: Ըստ երեւույթին դրանով է բացատրվում նաեւ այն իրողությունը, որ երեկ մայրաքաղաքի մի շարք շրջաններ այդպես էլ էլեկտրաէներգիայի համապատասխան մատակարարում չստացան: Միեւնույն ժամանակ, երեկվա տվյալներով հանրապետության թեթեւ արդյունաբերության 37 ձեռնարկություններից աշխատում են 4-ը, ծանր արդյունաբերության 68 ձեռնարկություններից 51-ը: Դրանց թվում են «Նաիրիտ», «Հայէլեկտրամեքենա» արտադրական միավորումները, վիտամինների, ֆիմկաստնի գործարանները եւ այլ ձեռնարկություններ: Հանրապետության արդյունաբերության նախարար Աշոտ Սաֆարյանի հաղորդման համաձայն, փետրվարի 15-ից կաշխատեն եւս 68 գործարաններ, իսկ մարտի 1-ից կվերականգնվի ողջ արդյունաբերության աշխատանքը: ■

Թբիլիսի

Քննարկվեցին բեռնափոխադրումների անվտանգության հարցեր

Թբիլիսի, 10 փետրվար: Աշխատանքային այցով ժամանած Հայաստանի կառավարական պատվիրակությունը վրաց գործընկերների հետ քննարկեց տրանսպորտային փոխադրումների պահպանումը ուժեղացնելու, ինչպես նաեւ երկու պետությունների միջեւ նորմալ երկաթուղային հաղորդակցությունն ապահովելու հարցերը: Մասնավորապես պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել երկու հանրապետությունների ներքին գործերի նախարարություններին կից բացել այդ գերատեսչությունների ներկայացուցչություններ: Ստեղծվող ծառայությունները պարտավոր են ժամանակին տեղեկացնել այս կամ այն բեռների ստացման մասին, հետագայում նշանակման կետեր ուղեկցելու նպատակով: Նախատեսվում է կնքել համապատասխան պայմանագիր: Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հաղորդեց Վրաստանի ՆԳՆ մամուլի կենտրոնի ղեկավար Վալիկո Գոգոլաշվիլին, հայկական կողմը ի տարբերություն վրացականի, արդեն ներկայացրել է պայմանագրի իր նախագիծը: ■

Ճշտում

Կովկասյան չորս նախագահների հանդիպումը կկայանա՞

Ինչպես հավաստի աղբյուրներից հաղորդեցին Թբիլիսիում «Սնարք»-ի թղթակցին, մոտ ժամանակներս նախատեսվում է 4 հանրապետությունների՝ Վրաստանի, Ադրբեջանի, Հայաստանի եւ Չեչնիայի ղեկավարների հանդիպումը: Երբ այդ հանդիպումը կկայանա, առայժմ ճշգրտված է, որ Էդուարդ Շեւարդնաձեն, Աբուլֆազ Էլչիբեյը, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը եւ Ջոհար Դուդաեւը կքննարկեն շրջանում երկաթուղային պատերազմի դադարեցման հարցերը եւ «Համակովկասյան տուն» ստեղծման հնարավորությունները: Հիշեցնենք, որ անցյալ շաբաթ Չեչնիայի նախագահ Դուդաեւը փոխնիփոխ այցելել էր Բաքու եւ Երեւան: ■

Աշխարհ

Նոր «էթնիկական մաքրագործումներ»

Մինչ Մ. Նահանգները պատրաստվում է ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի առաջ հանդես գալ խաղաղարար դիվանագիտական նոր ծրագրով, ծնեւում նախկին Հարավսլավիայի հարցին նվիրված բանակցություններում, նոր փաստեր կան սերբերի կողմից Բոսնիայում «էթնիկական մաքրագործությունների» վերաբերյալ: Մյուս կողմից, Խորվաթիայի մայրաքաղաք Զագրեբի փողոցներից մեկն անվանվեց Մայլ Բուդակի անունով, որ 2-րդ աշխարհամարտի ընթացքում հեղինակն էր հակահրեական օրենքների:

Միտերանն այցելեց Վիետնամ

Ֆրանսիայի նախագահը դարձավ արեւմտյան անդրանիկ ղեկավարը, որ 1975 թ-ից ի վեր առաջինն է այցելում Վիետնամ: Նախագահ Միտերանը խոստացավ կրկնապատկել նախկին ֆրանսիական գաղութին տրվող օգնության չափը, պայմանով, որ Հանոյը բծախնդիր լինի մարդու իրավունքների նկատմամբ: Նա հույս հայտնեց, որ Մ. Նահանգների կողմից Վիետնամի դեմ հաստատված ամբարգոն շուտով կվերացվի:

Պաղեստինցիները սպանեցին մի խուզարկուի

Պաղեստինյան Համաս կազմակերպության զինյալները երեկ Գազայի շրջանում սպանեցին խուզարկուի կանայենց վաճառողի եւ վիրավորեցին նրան ընկերակցող մի ուրիշի: 400 պաղեստինցիների արտաքսումից ի վեր սա 2-րդ մահն է դեպքն էր Համասի կողմից կազմակերպված:

Զաիրում խորհրդարանը դեմ է նախագահին

Զաիրի ժամանակավոր խորհրդարանը ձայների մեծամասնությամբ որոշեց, որ նախագահ Մբուտուն իրավունք չուներ պաշտոնից ազատել ընդդիմության ղեկավար եւ վարչապետ Ցիսեքեդին, որին նախագահն ազատել էր անցյալ շաբաթ օրը, նրան ամբաստանելով անցյալ ամիս երկրում ռազմական հեղաշրջում կազմակերպելու համար: Հավանական է, որ Մբուտուն անտեսի խորհրդարանի որոշումը:

ՄԱԿ-ը դիտորդներ է ուղարկում Հաիթի

Հաիթիի զինվորական ղեկավարությունը համաձայնեց թույլատրել մարդու իրավունքների գծով ՄԱԿ-ի հատուկ դիտորդների մուտքը երկիր, գոհունակություն պատճառելով այդ հարցով շահագրգիռ կողմերին: Այնուհանդերձ, ոմանց հարց են տալիս, թե վարչապետ Բազինի կառավարությունն արգելք չի՞ հանդիսանա այդ դիտորդների ազատ շրջագայությանը:

Բրազիլիան «էկոլոգիական» արբանյակ

Բրազիլիան Ֆլորիդայից արձակեց 20 միլիոն դոլլար արժողությամբ արհեստական արբանյակ, որի առաքելությունն է ստուգել Ամազոն գետի եւ անտառային անձրեւների վիճակը: «Պեգաս» հրթիռի օգնությամբ արձակված արբանյակը շուրջ 700 կմ բարձրանալուց հետո սկսեց իր առաքելությունը, տվյալներ հավաքելով ցամաքային չափանիշներից: ■

digitised by A.R.A.R.@

Հանդիպում

«ԼԱՉԻՆԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵԼՈՒ ԱԴՐԲԵՋԱՆԻ ՊԱՀԱՆՋԸ ՍԽԱԼ Է»

ասում է թուրք լրագրողը

Հունվարի 6-ից Երեւանում են գտնվում թուրքական «Սաբահ» օրաթերթի լրագրող Աղնան Չաղլայանը եւ լուսանկարիչ Այդին Դեմիրը: «Սաբահ»-ը Թուրքիայում լույս տեսնող ամենամեծ օրաթերթերից է՝ երկու միլիոն տպաքանակով, լիբերալ-դեմոկրատական ուղղության: Հայաստանի մի քանի ղեկավար պաշտոնյաների հետ ունեցած հանդիպումներից հետո թուրք լրագրողները ցանկություն էին հայտնել հանդիպել եւ ավելի մոտիկից ծանոթանալ նաեւ հայ լրագրողների տեսակետներին: Այդ նպատակով էլ Հայաստանի արտգործնախարարությունը թուրք լրագրողների հետ հանդիպման էր հրավիրել «Ազգ», «Երկիր», «Հայաստանի Հանրապետություն», «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» թերթերի թղթակիցներին:

Նախ մենք ծանոթացրինք Հայաստանում տիրող իրավիճակին, նշեցինք շրջափակումների հետեւանքով ստեղծված դժվարությունները, բայց միեւնույն ժամանակ հայտնեցինք, որ ոչ արտաքին ճնշումը, ոչ էլ ժամանակավոր զրկանքները չեն կարող մեր ժողովրդին ստիպել զիջումների գնալ, շարադրելով նաեւ Ղարաբաղի հարցում մեր դիրքորոշումները: «Ազգ» թերթի քաղաքական մեկնաբան Հակոբ Չաքրյանը նշեց, որ «Թուրքիայի սպառնալիքները ոչ այնքան Հայաստանին են վնասում, ինչքան Թուրքիային: Եթե դրանք լուրջ բնույթ ստանան, ապա Հայաստանը ստիպված կլինի ուրիշ դաշնակիցներ, եւ հավանաբար այդ դաշնակիցը կլինի Մոսկվան, ասաց պրն. Չաքրյանը: Իսկ եթե Մոսկվան ներկա լինի Հայաստանում, ապա Թուրքիան ոչ միայն իր անդրկովկասյան եւ միջինասիական քաղաքականության մեջ, այլեւ իր հարեւանների հետ հարաբերություններում, ինչպիսիք են Իրանը, Սիրիան, Իրաքը, նաեւ Հունաստանը, ստիպված կլինի հաշվի նստել մոսկովյան գործոնի հետ: Անկարայում ընդունված այն տեսակետը, շարունակեց պրն. Չաքրյանը, թե Հայաստանի արտաքին աշխարհ դուրս գալու միակ ճանապարհը Թուրքիան է, սխալ է: Մենք ունենք Միջին Արեւելք դուրս գալու մի այլ ճանապարհ, որն Իրանն է: Թվում է, թե Թուրքիայի, նաեւ Իրանի հետագա քաղաքական ազդեցությունը հավասարակշռելու համար Հայաստանը պատրաստ է լիարժեք դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատել արաբական աշխարհի հետ: Նրանք, ովքեր մտածում են, թե Ղարաբաղը զիջելով ելք կգտնեն Հայաստանի ապաշրջափակման համար, չարաչար սխալվում են, ասաց քաղաքական մեկնաբանը: Ղարաբաղի պայքարը նոր չէ, 70 տարվա վաղեմություն ունի եւ 1988 թ. այն ստացել է բացահայտ բնույթ: Սումգայիթի, Կիրովաբադի, Բաքվի հայկական ջարդերից հետո ոչ մի իշխանություն բարոյական իրավունք չունի Ղարաբաղը թողնել Ադրբեջանի կազմում: Եթե ներկայիս իշխանություններն անգամ փորձեն Ղարաբաղը թողնել Ադրբեջանի կազմում, ապա դա կհանդիպի ժողովրդի համառ դիմադրությանը, շարունակեց նա:

Երբեմն թուրքական թերթերում հրապարակվում են տեսակետներ, թե իբր Հայաստանի քաղաքական գործիչները հրաժարվում են ցեղասպանությունից եւ Հայ Դատից: Մեր կարծիքով, ասաց պրն. Չաքրյանը, նման հրապարակումները մեծ վնաս են պատճառում հայ-թուրքական հարաբերությունների զարգացմանը, ավելին՝ սրում են իրավիճակը: Երբ թուրքական թերթերը ցանկանում են նպաստել հայ-թուրքական հարաբերությունների զարգացմանը, պետք է ավելի զգուշավոր մոտեցում ցուցաբերեն ցեղասպանության վերաբերյալ հայ քաղաքական գործիչներին վերագրվող արտահայտությունների հարցում»:

Աղնան Չաղլայանը նշեց, որ հայ պաշտոնյաների հետ իր հանդիպումներից եզրակացրել է, թե Հայաստանի կառավարությունը պարտվողական տրամադրություններ չունի: Եւ երբ Ղարաբաղի հարցում առաջարկվում է զինադադար ու խաղաղ բանակցություններ, ապա ցեղասպանության խնդրում հայ ղեկավարները գտնում են, թե Թուրքիան Հայաստանից առավել պետք է ներողություն խնդրի, ինչպես Գերմանիան Իսրայելից: Այս հարցի առթիվ Չաղլայանը նշեց, որ Թուրքիայի կառավարությունը գտնում է, թե ցեղասպանությունն իրագործել են Օսմանյան կայսրության ղեկավարները, որոնց տապալել են հենց այսօրվա ղեկավարությունն ու ժողովուրդը: Ուստի թուրք լրագրողը հարց է տալիս, թե ինչպես կարող է ներկա կառավարությունը պատասխանատվություն կրել ցեղասպանության համար, երբ այն իրականացրել է Օսմանյան կայսրությունը: Ինչ վերաբերվում է Հայաստանի հողային պահանջներին, ապա, նրա կարծիքով, դա ավելի նուրբ հարց է, եւ որեւէ կուսակցություն կամ ընդհանրապես ժողովուրդը երբեւէ դրական պատասխան չեն տա: Չաղլայանը նաեւ հայտնեց, թե հարյուրամյակներ շարունակ տարբեր երկրներ գրավել են հազարավոր հողատարածքներ, առաջնորդվելով այն ժամանակվա մոտեցումներով եւ այժմ հնարավոր չէ ամեն ինչ կրկին վերափոխել: Թուրք լրագրողի գնահատումներով, հենց այս երկու հարցերն են խոչընդոտում մեր երկու երկրների միջեւ կայուն հարաբերությունների հաստատմանը: Նրա կարծիքով, մենք պետք է աշխատենք փոխհամաձայնության գալ, եւ որպես օրինակ մեջբերեց Թուրքիայում ապրող հայերին, որոնք հիմնականում իրենց ձեռքում են կենտրոնացրել ոսկերչական գործը, որը Թուրքիայում որեւէ դժգոհություն չի առաջացրել: Միեւնույն ժամանակ, 70 տարիների կտրվածությունից հետո, երբ այժմ սահմանները բացվեն, շատ կարճ ժամանակամիջոցում երկու ժողովուրդները կմերձենան:

Անդրադառնալով ղարաբաղյան խնդրի կարգավորմանը, թուրք լրագրողը Թուրքիայի կողմնակալ դիրքը բացատրեց առաջնահերթ մուսուլմանների եւ թուրք ազգայնականների ճնշումներով, որոնք ամեն անգամ դուրս են գալիս փողոցներ եւ հայտարարում, թե հայերը Ղարաբաղում մորթում են մուսուլմաններին: Այս հարցում Չաղլայանը հայտնեց իր կարծիքը, թե երբ զինադադար հաստատվի, ապա կպարզվեն երկու երկրների միջեւ հարաբերությունները: Նա չհամաձայնեց ադրբեջանցիների այն տեսակետի հետ, թե զինադադարն անպայման պետք է հաստատվի նախապայմաններով: «Ինձ չի հետաքրքրում, որ Ադրբեջանը համաձայն չէ, ես իմ կարծիքն եմ հայտնում», ասաց թուրք լրագրողը եւ ավելացրեց, որ բոլոր պայմանների մասին կարելի է խոսել միայն զինադադարից հետո անցկացված բանակցությունների ընթացքում: Եւ այդ իմաստով Ադրբեջանի Լաչինը վերադարձնելու պահանջը համարեց սխալ: Բացի դրանից, ըստ նրա, պատերազմի ավարտից հետո պետք է ապահովվի Ղարաբաղի ժողովրդի անվտանգությունը միջազգային դիտորդների ներկայության երաշխավորությամբ:

Նախնական պայմանավորվածության համաձայն, մենք որոշեցինք մեր զրույցը բանավեճի չվերածել, բայց հանդիպման մասնակիցներն անկաշկանդ մթնոլորտում արտահայտեցին իրենց կարծիքները: Վերջում ավելացնենք, որ հանդիպմանը մասնակցեցին «Ազգ» թերթի մեկնաբան Հակոբ Չաքրյանը, լրագրողներ Հակոբ Ասատրյանը, Արմեն Բաղդասարյանը, «Երկիր» օրաթերթից Ոսկան Մամիկոնյանը, «Հայաստանի Հանրապետության» եւ «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» թերթերից Հրայր Զորյանը եւ Սեդա Օհանյանը:

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Բաքու

Կարգուկանոնի ամրապնդման կոչ

Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը գտնում է, որ «Ադրբեջանի դեմ Հայաստանի ռազմական ագրեսիայի ծավալումը, որը սաստկացել է վերջին օրերին, խոչընդոտում է երկրում իրավիճակի կայունացման ջանքերին»: Այդ մասին նա հայտարարեց Գյանջայում, ուր հանդիպում էր ունեցել տեղական վարչակազմի, իրավապահ մարմինների եւ տեսական այլ կառուցվածքների ղեկավարության հետ: Նախագահը նշեց, որ «ռազմական ագրեսիային դիմակայելու պայմաններում անչափ աճում է տեսական կառուցվածքների հսակ աշխատանքի նշանակությունը, որոնք կոչված են պաշտպանելու երկրի տարածքային ամբողջականությունը եւ ինքնիշխանությունը»: Ըստ որում, նախագահը նշեց, որ անգնահատելի նշանակություն ունի կատարողական կարգուկանոնի ամրապնդումն ամենուր»: Հանդիպմանը նաեւ քննարկվեցին փախստականների խնդրի լուծման գործում պետական օգնության ուժեղացման հարցերը:

Ծանր տնտեսական ճգնաժամ Նախիջեւանում

Հայաստանի կողմից Նախիջեւանի Հանրապետության շրջափակումը հանգեցրել է «ծանրագույն տնտեսական ճգնաժամի», հայտարարեց Գերագույն մեջլիսի նախագահ Հեյդար Ալիեւը: Փետրվարի 8-ին նա ելույթ ունեցավ այդ ինքնավար հանրապետության նախարարությունների եւ գերատեսչությունների ներկայացուցիչների հետ խորհրդակցությանը: Հ. Ալիեւը նշեց, որ Նախիջեւանը գործնականում ամբողջությամբ մեկուսացված է Ադրբեջանից, ուստի այստեղ վերջանում է վառելանյութը եւ սննդամթերքը, իսկ էլեկտրաէներգիայի բացակայության հետեւանքով գործնականում չեն աշխատում բոլոր արդյունաբերական ձեռնարկությունները: Նախիջեւանում Ադրբեջանի նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ Աֆիյադին Ջալիլովը հաղորդեց, թե ներկայումս Բաքուն ինտենսիվ կերպով ուղիներ է որոնում Նախիջեւանի շրջափակումը վերացնելու եւ սննդամթերք, վառելանյութ ու դեղորայք մատակարարելու համար:

Ադրբեջանական նավքը հրապուրիչ է

Փետրվարի 8-ին Բաքու ժամանեց ԱՄՆ կոնգրեսի պատվիրակությունը, որը կծանոթանա Կասպից ծովի նավթային հանքավայրերի մշակման ամերիկա-ադրբեջանական համատեղ նախագծի իրականացման աշխատանքների ընթացքի հետ: Ժամանելուց անմիջապես հետո պատվիրակության ղեկավար Գրեգ Լոֆլինը հայտարարեց, որ մտադիր է նաեւ հանդիպել Ադրբեջանի ղեկավարության հետ եւ այցելել «Ազերինավթ» նավթային կոցեռնը:

Նիզամու արձանն ահաբեկիչների թիրախ

Ինչպես հաղորդեցին Ադրբեջանի ազգային անվտանգության նախարարությունում, փետրվարի 8-ին հարեւան Դաղստանի Դերբենտ քաղաքում անհայտ անձինք պայթեցրել են միջնադարի նշանավոր ադրբեջանցի բանաստեղծ Նիզամու արձանը: Այդ կապակցությամբ Ադրբեջանի մի շարք հասարակական կազմակերպություններ դիմել են հանրապետության նախագահ Էլչիբեյին, կոչ անելով քաղաքական գնահատական տալ այդ գործողությանը: ■

Բուժում առանց դեղամիջոցների

Էքստրասենս Ա. Ա. Պետրոսյանը բուժում է կակազող, էնուրեզով (գիշերամիզություն), տերիոդիկ (եռեւանյան) հիվանդությամբ տառապող երեխաների:

Հասցեն՝ Երեւան, Երկաթգծի կլինիկական հիվանդանոց, 5-րդ հարկ, 518 սենյակ:

Ընդունելությունն ամեն օր (բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից)

ժամը 11:00-13:00

Հեռախոս՝ 45-60-34

Կուսակցական

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունում

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության փետրվարի 10-ին կեսօրին կայացած նիստում, որ տեղի ունեցավ կուսակցության գրասենյակում, քննարկվեց Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի ուշադրությանը արտահերթ նիստում քննարկվելիք «ՀՀ նախագահի մասին» եւ «ՀՀ Գերագույն խորհրդի մասին» օրենքներում փոփոխությունների ՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության կողմից առաջարկվող տարբերակները:

Ընդհանուր առմամբ հավանություն տալով հարցի մոտեցումներին, Հանրապետական վարչությունը որոշեց առաջարկների իրավական մանրամասնությունները մշակելու համար հանձնաժողով ստեղծել եւ խնդրին ամբողջությամբ անդրադառնալ հաջորդ նիստի ընթացքում:

Վարչությունը քննարկեց մոտակա ժամանակներում հասարակական-քաղաքական մի քանի կազմակերպությունների կողմից տարբեր օրերին նախատեսվող հանրահավաքների նկատմամբ Ռամկավար ազատական կուսակցության վերաբերմունքի հարցը: Խնդիր դրվեց հանդիպել կազմակերպիչների հետ, ճշտել նրանց նպատակները, հանրահավաքների հիմնական ուղղվածությունը եւ ըստ դրանց էլ կողմնորոշվել:

Նիստում քննարկվեցին նաեւ ներկուսակցական եւ կազմակերպչական հարցեր: ■

[illegible]

Պայթեցվել է Վրաստանն Ադրբեջանին միացնող կամուրջը

Ինչպես հաղորդում են Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունից, փետրվարի լույս 8-ի գիշերը Ադրբեջանի Ղարաբաղի շրջանում, Հայաստանի սահմանից ոչ հեռու պայթեցվել է Վրաստանն Ադրբեջանին կապող երկաթուղային կամուրջը, որի հետեւանքով երկու հանրապետությունների միջեւ երկաթուղային հաղորդակցությունը դադարել է:

Այդ առթիվ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը Հայաստանի ղեկավարությանը մեղադրել է այն բանում, թե իբր վերջինս «վարում է պետական ահաբեկչության քաղաքականություն»: Նախարարությունն այն կարծիքն է հայտնել, թե այդ բռնամական գործողությունները, որոնք իրականացվում են Էդուարդ Շեւարդնաձեի Բաքու կատարած այցից հետո, նպատակ ունեն ամեն կերպ խոչընդոտել վրաց-ադրբեջանական համաձայնությունները:

Փետրվարի 9-ին Հայաստանի նախագահի մամուլի ծառայությունը հայտարարել է, թե Հայաստանը Ադրբեջանի Ղազախի շրջանում պայթեցված կամուրջի հետ ոչ մի առնչություն չունի: Ըստ հայտարարության, Հայաստանը շահագրգռված չէ այդ երկաթուղու վնասմամբ, քանի որ, չնայած տեղական շրջափակմանը, այդ ճանապարհով է, որ ժամանակ առ ժամանակ հանրապետություն են մուտք գործում մարդասիրական բեռներ:

Հայաստանին մեղադրելը, նշվում է հայտարարության մեջ, հակասում է ոչ միայն իրականությանը, այլեւ սրափ մտածողությանը:

Ամեն ինչ հասկանալի է, զարմանալի է միայն այն, որ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության հայտարարության մեջ Ղազախի շրջանը համարվում է «Ղարաբաղի շրջան»: Արդյոք սա Ադրբեջանի քարոզչական մեքենայի հերթական «ծիրու ֆալշն» է, թե՞ ռազմական գերատեսչությունը պարզապես խճճվել է սեփական կեղծիքների սարդոստայնում: ■

ԼՂՀ

Ավելանում է վերադարձողների թիվը

Հատուկ ծրագրերի պետական վարչության Արցախի դեպարտամենտի հատուկ ծրագրերի բաժնի վարիչ Կարեն Ավետիսյանը «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ Հայաստանի ողջ պետական օգնությունը Ղարաբաղին եւ ՀՀ նախարարությունների ու ԼՂՀ նախարարությունների կապերի կոորդինացումը կատարվում է Արցախի դեպարտամենտի միջոցով: Ավետիսյանը հայտնել է նաեւ, որ օրեցօր ավելանում է ԼՂՀ վերադարձող ղարաբաղցիների թիվը: «Դա կապված է նախ Հայաստանում առկա տնտեսական ծանր կացության հետ եւ, որ ավելի կարեւոր է, ղարաբաղցիներին ձգում են հայրենի վայրերն ու օջախը», ասաց նա: ■

ՆԳՆ

Ամեն գնով աշխատանք գտնել

ՀՀ ներքին գործերի ռազմաբժշկական հանձնախմբի հոգեբանական-ֆիզիոլոգիական լաբորատորիայի պետ Սուսաննա Դոխոլյանը հայտնեց, որ ներկայումս ներքին գործերում աշխատանքի ընդունվելու ցանկացողների նպատակները փոխվել են: «Հիմնականում մեզ դիմում են տղաներ, որոնց գլխավոր նպատակը աշխատանք ունենալն ու կայուն աշխատավարձ ստանալն է: Գլխավոր բարդությունն այն է, որ շատերը, կապված բնակչության հոգեբանական լարվածության հետ, հոգեբանորեն պատրաստ չեն ոստիկան դառնալու: Սակայն մենք դժվարանում ենք, բոլորին մերժել: Դեռ մասնագիտական համապատասխանությունը չի ապահովվում, բայց հուսով ենք՝ պետությունը ժամանակ կգտնի դրա համար, քանի որ ամեն մի իրեն հարգող պետություն պարտավոր է մտածել բարձրակարգ ոստիկանություն ունենալու մասին», ասաց Ս. Դոխոլյանը: ՆՏ

«Մարտի 8-ին, Մոսկվայում «Տրուդովայա Ռոսիա»-ի նախաձեռնությամբ տեղի կունենա խորհրդային կանանց կոնգրես»: Կոնգրեսի կազմկոմիտեն բոլոր կանանց կոչ է անում մարտի 8-ին գդալներով ու դատարկ կաթսաներով դուրս գալ Օկտյաբրսկի հրապարակ եւ այնտեղից ուղեւորվել մինչեւ Մանեժնի հրապարակ», «ՌՖ» գործակալությանը հայտնել է Ռուսաստանի կոմունիստական բանվորական կուսակցության անդամ Իլյա Պոլյակովը:

digitised by A.R.A.R.@

Պետություն

ՀԱՐԿԵՐԸ ՓՈԽՎՈՒՄ ԵՆ, ԱՆԳԱՄ ԵԹԵ ԳՆԵՐԸ ՉՓՈԽՎԵՆ

Ինչպես մեզ հայտնեց Հայաստանի Հանրապետության հարկային պետական տեսչության մերողաբանության եւ տնտեսական վերլուծության վարչության պետի տեղակալ, անուղղակի հարկերի բաժնի պետ Աիարոն Չիլինգարյանը, ՀՀ հարկային օրենսդրությունը կոդնֆորմացված է եւ նախատեսում է օպերատիվ փոփոխություններ մտցնել գործող հարկերի դրույքաչափերի, հաշվարկման եւ վճարման կարգի մեջ, կախված հանրապետության տնտեսական իրավիճակի հետ: Մասնավորապես «Շահութահարկի մասին ՀՀ օրենքը կիրարկելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի 1991 թ. դեկտեմբերի 25-ի որոշմամբ եւ նրա լրացումներով նախատեսված է տարեկան երկու անգամ անդրադառնալ շահութահարկերի դրույքաչափերին:

Այնպես որ, շահութահարկի չափերի մեջ կատարվող փոփոխությունները պայմանավորված չեն միայն գների փոփոխությամբ:

Այսպես, արդեն հունվարի 1-ից փոփոխություն է մտցվել գանձվող շահութահարկի սանդղակում. օրինակի համար նշենք, որ եթե անցած տարվա հուլիսի 1-ից մինչեւ դեկտեմբերի 31-ը 36 հազար ռուբլի հարկվող շահույթի դեմքում շահութահարկը գանձվում էր 12 տոկոս դրույքաչափով, ապա հունվարի 1-ից նույն 12 տոկոսով արդեն հարկվում է 72 հազար ռուբլին:

Ավելացված արժեքի հարկի դրույքաչափը եւս հունվարի 1-ից 28 տոկոսից իջեցվել է 20 տոկոսի: Ինչպես նշեց պրն. Չիլինգարյանը, այս բոլոր փոփոխությունները նպատակ ունեն հարկային քաղաքականությունը համապատասխանեցնել գործող տնտեսական իրադրությանը, այդ թվում հաշվի առնել նաեւ արժեզրկման միտումները:

Խոսելով ընդհանրապես հարկերի գանձման հետ կապված փոփոխությունների մասին, պրն. Չիլինգարյանը տեղեկացրեց, որ փոփոխություն է մտցվել նաեւ «Հայաստանի Հանրապետությունում հարկերի եւ տուրքերի մասին» ՀՀ օրենքում: Ըստ այդ փոփոխության, հունվարի 1-ից սկսած հարկերը եւ տուրքերը վճարվում են ինչպես Հայաստանում պաշտոնապես շրջանառության մեջ գտնվող դրամով եւ տուրքային դրոշմանիշներով, այնպես էլ արտարժույթով: Իսկ նախկինում այդ վճարումները կատարվում էին միայն հանրապետությունում պաշտոնապես շրջանառության մեջ գտնվող դրամանիշով:

Նախատեսվելիք մոտակա փոփոխությունների մասին Աիարոն Չիլինգարյանը հայտնեց, որ արդեն հանրապետության Գերագույն խորհրդին են հանձնված «Ավելացված արժեքի հարկի մասին» օրենքի եւ «ակցիզային հարկի մասին» օրենքում կատարվելիք փոփոխությունների նախագծերը, որոնք ամենայն հավանականությամբ կքննարկվեն առաջիկա նստաշրջանում:

Պատրաստվում են նաեւ այլ հարկատեսակներին վերաբերվող նորմատիվ նյութեր, որոնք ուղղված են հանրապետության հարկային օրենսդրության եւ տնտեսական քաղաքականության բարելավմանը: Գ.Ն.

Կարծիք

Ժողովրդավարական այլընտրանքը

Հանրահավաքային սեզոնը բացված է: Բացմանը նախորդեց համերաշխ «հեղափոխական» նախերգանք՝ բերբերը տողագրեցին հեղափոխական ճառեր, հայրենակցական միությունները, մռայլության մասնակով ազգագրական երգն ու պարը, ազգային փրկության կոմիտեներ ստեղծեցին, մտավորականության նույն ներկայացուցիչների նորանոր միավորումներն սպառնացին ժողովրդին փողոց հանել:

Մռայլ ու ցրտային այս մթնոլորտում կրքերի փողոց տեղափոխումը որեւէ դյուրին, այնքան էլ վտանգավոր է: Այսօր Հայաստանում չկա այն ուժը, որն ունենա ժողովրդի լիակատար վստահությունը եւ հետեւաբար կարողանա կառավարել փողոց ելած դժգոհ եւ հավատը կորցրած մարդկանց: Արմատական ընդդիմությունը, փորձելով փողոցի օգնությամբ նախարարական պորտֆելներ ստանալ, վառոդով տակառի վրա խաղալիկ է վառում: Իսկ դայլթյունը հողս կընդհեցնի նախեւառաջ վառողին:

Նոր հեղափոխությունը կտա միայն ցնցումներ եւ առակայունացում, կարող է հանգեցնել կենտրոնական իշխանության լիակատար կազմալքմանը, ինչը սպառնում է Հայաստանը դնել չկայացած երկրների շարքը: Եւ այդ ամենը հանուն այն բանի, որ իշխանության բուրգի գագաթին դարձյալ հայտնվեն փողոցից եկած մարդիկ:

Հեղափոխական տարերքով կյանքի կոչված քաղաքական այրերն օր առաջ իշխանության հասնելու համար պատրաստ են զոհաբերել Հայաստանի քաղաքական զարգացման ժողովրդավարական տարբերակը: Միայն նոր համընդհանուր ընտրություններում (որոնք արդեն ուշացել են) ժողովուրդի տված քվեն պետք է որոշի, թե ով է տնօրինելու մեր երկիրը: Իշխանության ձեւավորման այս եղանակը կնշանակի ժողովրդավարական համակարգի կայացումը Հայաստանում: Սա՛ է հեղափոխության այլընտրանքը, ժողովրդավարական այլընտրանքը:

ԱՐՍԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

Կյանք

Հայ երեխաները մեկնում են Իրան

Ինչպես հայտնի դարձավ «Սնարք» գործակալությանը, մոտ օրերս Իրանի հայկական համայնքի հրավերով Երեւանից Թեհրան հատուկ ավիաչվերթով կմեկնեն 300 հայ երեխաներ, հիմնականում աղետի եւ սահմանամերձ գոտիներից: Երեխաները Իրանում կանցկացնեն 3 ամիս, ուր տեղի հայկական համայնքը նրանց համար կազմակերպում է հանգիստ եւ դասընթացներ:

Բացի այդ, նույն բարեգործական ծրագրի շրջանակներում հայ-իրանական մշակութային միության հրավերով Իրան կմեկնի հայկական մշակույթի նշանավոր գործիչների խումբը, որոնք համերգներով հանդես կգան Իրանում: ■

Չղետք է մոռանալ «ամեն ինչ մանուկներին» կարգախոսը

Մանկապատանեկան ստեղծագործության կենտրոնի տնօրեն Լաուրա Ավետիսյանը «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ պարի, ժողգործիքների, նկարչության, խեցեգործության եւ այլ խմբերի փորձերն ու պարապմունքները տեղի են ունենում ցեռուցվող շինություններում (հիվանդանոցներում եւ այլն), իսկ ուսուցումը կշարունակվի մարտի 1-ից: «Լավ խմբեր ունենք, բազմաթիվ հրավերներ ենք ստանում Ֆրանսիայից, Բելգիայից եւ այլ վայրերից: Սակայն մեր Կենտրոնի շենքը կիսաքանդ վիճակում է: Գումար վաղուց է հատկացված, սակայն շինարարությունը սառեցվել է: Իսկ Կենտրոնը 78 տարվա պատմություն ունի, միակն է հանրապետությունում եւ մեր միակ հույսն այն է, որ քաղխորհուրդը «սայլը տեղից շարժի», ասաց Ավետիսյանը: ■

Մոսկվա

Ռուսաստանն առաջարկում է ստեղծել նոր համաձայնեցնող կառույցներ

Դաշնակցային Ռուսաստանի փոխվարչապետ Ալեքսանդր Շոխինը հաղորդեց, որ Ռուսաստանը հանդես է եկել ԱՊՀ համաձայնեցնող կառույցների կազմակերպման նոր նախաձեռնությամբ, որը հիմնված է «եվրոպական հանրությունում փորձարկված» սկզբունքների վրա: «ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում կաբինետի ղեկավարի տեղակալն ասաց, թե փետրվարի 9-ին Ռուսաստանը Մինսկում գտնվող ԱՊՀ ղեկավար կայանն է ուղարկել կոնկրետ առաջարկություններ, որոնք վերաբերում են ԱՊՀ համաձայնեցնող-խորհրդակցական գործունեության մեխանիզմի կազմավորմանը:

Ինչպես հայտնի է, հունվարին Մինսկում կայացած գագաթաժողովում Համագործակցության 10 ղեկավարներից 7-ը ստորագրեցին ԱՊՀ կանոնադրության նախագիծը: Այդ փաստաթղթի համաձայն, համաձայնեցնող-խորհրդակցական կոմիտեն կոչված է փոխարինել Համագործակցության պետությունների եւ կառավարությունների ղեկավարների խորհուրդների ներկայումս գործող աշխատանքային խումբը:

Ա. Շոխինը նշեց, որ Ռուսաստանը «շահագրգռված չէ Համագործակցության վերպետական կառույցների ստեղծման մեջ»: Հակառակը, եվրոպական հանրության մոդելի համաձայն, ԱՊՀ նիստերում կարող են նախագահել Համագործակցության բոլոր պետություններն ըստ հերթականության: Փոխվարչապետը հույս հայտնեց, որ ԱՊՀ այդպիսի մոդելը թույլ կտա, որ Ուկրաինան, Մոլդովան եւ Թուրքմենստանն ավելի գործնական վերաբերվեն ԱՊՀ-ին»:

Ինչպես «ԻՖ»-ին հաղորդեցին Ռուսաստանի կառավարության փորձագետները, ռուսաստանյան կողմի նախաձեռնության համաձայն ԱՊՀ համաձայնեցնող կառույցներում պետությունը կներկայացնեն փոխվարչապետները: Իսկ մշտական հիման վրա ամեն պետություն կներկայացնի արտակարգ եւ լիազոր դեսպանը:

Ռուսաստանի առաջարկություններն կրում են աշխատանքային բնույթ: Նախատեսվում է, որ փորձագետների մակարդակով խորհրդակցություններից հետո դրանք կքննարկվեն ԱՊՀ կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի հերթական նիստում, որ տեղի կունենա մարտ ամսին Մոսկվայում: ■

Սփյուռք

«Հայկական համագումարը» մտահոգ Հայաստանի աղետյալների վիճակով

Ամերիկայի հայկական համագումարի տնօրեն Ռոս Վարթյանը հանդես է եկել Միացյալ Նահանգների քաղաքական եւ հասարակական գործիչների առջեւ, որի ընթացքում ներկայացրել է Հայաստանը խոցած աղետալի վիճակը: Նա ընդգծել է իրավիճակը շտկելու ուղղությամբ Հայաստանի Հանրապետության իշխանությունների ձեռնարկած միջոցառումները, այդ թվում նաեւ Երեւանում պարետային ժամի հաստատման անհրաժեշտությունը՝ կապված քաղաքում վխտող քաղցած մարդակեր շների առկայության հետ: Հայկական համագումարի մեկ այլ գործիչ անդրադարձել է Թուրքիայի հետ Հայաստանի հարաբերություններին եւ գոհունակություն հայտնել, որ չնայած առկա դժվարություններին, այդ հարաբերությունները համեմատաբար բարվոք վիճակում են: Առանձնապես ընդգծվել է հեռախոսային ուղիղ կապի առկայությունը Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ, որի օգնությամբ պարբերական զրույցներ են ունենում նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը եւ վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելը: Այս ամենի մասին հաղորդեց «Ամերիկայի ձայն»-ի ռուսական ծառայությունը: ■

Րաֆֆի Հովհաննիսյանը Հայաստանի աղետալի վիճակի պատճառների մասին

Ինչպես հաղորդում է «Ամերիկայի ձայն» կայանը, ամերիկյան «Քրիսչըն Սայընս Մոնիտոր» թերթում հրապարակվել է Հայաստանի Հանրապետության նախկին արտգործնախարար Րաֆֆի Հովհաննիսյանի հոդվածը նվիրված Հայաստանի ներկա իրավիճակին: Հայաստանի աղետալի իրավիճակի հարցում նախկին նախարարը տեսնում է հինգ հիմնական պատճառ՝ ա) խիստ ցուրտ ձմեռը, բ) հինգամյա պատերազմը Ադրբեջանի հետ, գ) իշխանությունների անփորձությունը, որոնք չկարողացան ճիշտ գնահատել իրավիճակը եւ կենսունակ քաղաքական, տնտեսական եւ ռազմական կոնցեպցիա մշակել երկիրը կառավարելու համար, դ) ԱՊՀ-ի անընդունակությունը պաշտպանել իրեն անդամակցող երկրներին, ե) լարվածության ընդհանուր աճը Անդրկովկասում: Նախկին նախարարը գտնում է նաեւ, որ չնայած Ջորջ Բուշի վարչակարգի ցուցաբերած լայնածավալ աջակցությանը, նա անհրաժեշտ մակարդակի քաղաքական եւ տնտեսական աջակցություն ցույց չտվեց նորաստեղծ Հայաստանին: Րաֆֆի Հովհաննիսյանը կոչ է անում Միացյալ Նահանգների նախագահ Բիլ Քլինթոնին թույլ չտալ, որպեսզի մեռնի հնագույն ժողովուրդը: ■

Մշակույթ

Շրջափակումը խոչընդոտում է տարեկիցի տոնակատարությունը

Եղեգնի Վախթանգովի անունը կրող Հայաստանի թատրական հիմնադրամը որոշել է հանդիսավոր կերպով նշել ազգությամբ հայ նշանավոր թատրական ռեժիսոր Եղեգնի Վախթանգովի 110-րդ տարեկիցը: Սակայն ջեռուցման եւ լույսի պակասը, սառնամանիքի հետ միասին, հիմնադրամի ղեկավար Ռուֆայել Հակոբջանյանին ստիպեցին հետաձգել տոնակատարությունը փետրվարից ապրիլ-մայիս ամիսներ: Հենց այդ ժամանակ էլ «Տուրանդոտ» անունը կրող հատուկ մրցանակ կտրվի արտասահմանում հայկական թատրական արվեստը քարոզելու համար: ■

Մայրաքաղաք

Ծառատունկ համայն ուժերով

Փետրվարի 9-ին լուսավորության նախարարությունում ծառատունկի աստիլիս էր հրավիրվել նվիրված զարնանային ծառատունկին: Լուսավորության նախարար Հայկ Ղազարյանը երեք խմբի բաժանեց խնդիրները՝ տնկիների ձեռք բերում, տնկում եւ խնամք: Աստիլիսի մասնակիցները, որ նաեւ ծառատնկման հարցերով զբաղվող անդամներն էին, մանրամասնեցին այդ խնդիրները: Երեւանի կանաչապատման վարչության տնօրենը տեղեկացրեց, որ Երեւանում կանաչ տարածքները երբեք պատկանելություն ունեն՝ Հայաստանին, իրենց եւ բակերի ծառերը ԲԸՏ-ներին: Միայն իրենց տարածքներում հասվել է մոտ 40 հազար ծառ: Ուստի, ծառերի կողոպտականության ցուցանիշը եւս հաշվի առնելով (տնկվող ծառերի 20 տոկոսը չորանում է), զանգվածային ծառատունկ է պետք կազմակերպել: Երկախորհրդի տնկարաններում այսօր կա 140 հազար տնկի: Երեւանում հատկապես շատ են հասվել Էրեբունու, Շահումյանի եւ Շենգավիթի շրջանների կանաչ տարածքները: Տնկիների ձեռք բերման համար անհրաժեշտ միջոցներ հավաքելու նպատակով բացվել է հաշիվ համար: Պրն. Ղազարյանը նաեւ հայտնեց, որ մի կազմակերպություն պատրաստակամություն է հայտնել վճարել մեկ միլիոն տնկիների արժեքը (1 տնկին արժե 110 ռ.):

Ծառահատումները հատկապես մեծ չափերի են հասել Գյումրիում, Սեւանի ավազանում, Երեւան-Սեւան ճանապարհի երկայնքով եւ այլուր: Աստիլիսի մասնակիցները՝ բնության պահպանության նախարար տիկ. Դանիելյանը, նույն նախարարության ֆլորայի եւ ֆաունայի պահպանման բաժնի վարիչ պրն. Բալոյանը, «Հայանտառ» միավորման տնօրեն պրն. Մարգարյանը նշեցին ծառերի տնկման ժամկետները չխախտելու, փշատերեւ ծառեր շատ տնկելու (փշատերեւները վաս են այրվում, ուստի քիչ են հասվում), ռազմական համար միջոցներ հատկացնելու, հաջորդ տարվա վառելիքի հարցը ժամանակին լուծելու եւ այլ հարցերի մասին:

Սակայն հասված ծառեր են մնում ծառատունկին, իսկ հստակ գործողությունների ծրագիր դեռեւս չկա: Նախարարի առանձնասենյակում կազմակերպվող հավաքներն ավելի շուտ հանգում են «ո՞վ է մեղավորը» հռետորական հարցի շուրջ երկար-բարակ բանավեճերի, իդեալիստական երազանքների եւ սիրողական մակարդակի խոսակցությունների: Իսկ գործնականում արդյունավետ խոսակցությունը, ամեն ինչ հաշվարկված ծրագրերի մշակումը այդպես էլ բացակայում է: Աստիլիսի ավարտից հետո, չգիտեմ մյուսներին ինչպես, սակայն ինձ մեջ լավատեսական ոչ մի տրամադրություն չմնաց: Մնաց մտավախություն, որ բարի նախաձեռնությունը կվերածվի հերթական արշավի, որը լուսավորության նախարարության վարկը բարձրացնելուց զատ այլ բանի չի ծառայի: Իսկ հասված ծառերի կողքին կամ ոչինչ չի տնկվի, կամ էլ կտնկվի չորանալու հեռանկարով: Տա աստված, որ ես սխալված լինեմ: Ա. Օ.

Ուշադրություն

«Աստարեզ» միավորումը մատչելի գներով առաջարկում է սեփական արտադրության մոմեր, զովացուցիչներ, բանվորական արտահագուստներ, բանվորական ձեռնոցներ, բաճկոնակներ եւ այլ ապրանքներ:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 52-57-44 հեռախոսահամարով, կամ դիմել Երեւան 23, Արշակունյաց պողոտա 2, 4-րդ հարկ հասցեով:

Գլխավոր տնօրենի պաշտոնակատար Վ. Թ. Բոլոլյան

25.47.58
25.24.63
63.64.06

Կ2-Սերվիս կոոպերատիվը վերակազմավորվել է

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ»

ՍՊԸ-ի

եւ շարունակում է առաջարկել լավագույն հաշվապահական, գործարար եւ բանկային ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում:

digitised by A.R.A.R.@

ՀՌԱԿ-ը մնում է կառուցողական ընդդիմության դիրքերում

Ինչպես արդեն հաղորդել էինք, փետրվարի 9-ին ՌԱԿ Հանրապետական վարչության գրասենյակում տեղի ունեցավ մամուլի ասուլիս, որը նվիրված էր փետրվարի 4-ին ՀՀ նախագահի կողմից հանրապետության Գերագույն խորհրդում պատգամավորական խմբակցություններ ներկայացնող կուսակցություններին արված առաջարկության (իր ինքնարկմանը տրամադրել նոր կառավարության կազմի 37-ական թեկնածուների անվանացանկը) կապակցությամբ ՌԱԿ Հանրապետական վարչության եւ ՀՀ Գ.Խ ՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության հրապարակած հայտարարությանը: Ասուլիսը վարում էր ՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ, «Ազգ» թերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը: Լրագրողների հարցերին պատասխանեցին ՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանը, Գ.Խ պատգամավորական խմբակցության նախագահ Վիգեն Խաչատրյանը եւ Հանրապետական վարչության անդամ Սամվել (Մելս) Սահակյանը: Հաշվի առնելով շոշափված հարցերի հետաքրքրությունը, հրապարակում ենք մամուլի ասուլիսի նյութերը ամբողջությամբ:

«Նոյյան տապան» լրատվական գործակալություն. Ձեր հայտարարության երկրորդ կետում նշված է, որ «ՀՀ նախագահը ՀՀ Գ.Խ-ին պետք է ներկայացնի ժողովրդի սոցիալական պաշտպանվածության երաշխիքներ պարունակող հակաճգնաժամային գործունեության հիմնական սկզբունքները»: Կառավարության կողմից ներկայացված 1993 թ. սոցիալ-տնտեսական ծրագրում նախատեսվում էր 30 տոկոսի դեֆիցիտ եւ արդյունաբերության արտադրանքի 40 տոկոսի աճ: Ի՞նչ եք կարծում, հնարավոր է ավելի լավատեսական ծրագիր ներկայացնել, քան դա էր:

Ս. Սահակյան. Դուք իրավացի կլինեիք, երբ այդ փաստաթղթում «երբ»-ները չգերակշռեին. հաշվարկները, որոնք հիմնված են զուտ ենթադրությունների վրա, շատ հավանական է, որ չիրականացվեն: Այսինքն, իրական չեն նաեւ այնտեղ նշված սոցիալական ուղղվածության միջոցառումները: Հետեւաբար հարց է ծագում, թե ի՞նչ պետք է անենք, երբ այդ «երբ»-ները չստացվեն: Եւ շատ կարեւոր է, որ այս խնդրի պատասխանը նույնպես ունենայինք:

– ՀՌԱԿ-ն ունի՞ նման հարցադրումներին պատասխանող ծրագիր:

Ս. Սահակյան. Մեր կողմից այդպիսի աշխատանքներ տարվում են:

– ՀՌԱԿ-ը կառավարության մեջ իր մասնակցությունը պայմանավորում է ՀՀ Գ.Խ-ի եւ նախագահի միջեւ լիազորությունների վերաբաշխման խնդիրը լուծելով եւ համապատասխան օրենքները վերանայելով: Ձեր կարծիքով, ներկայումս գործող խորհրդարանում որքա՞ն ժամանակ կտեւի օրենսդրական այդ փոփոխությունների ընդունումը, երբ անգամ հաշվի չառնենք այնպիսի մի արգելք, ինչպիսին հանրապետության նախագահի «վետո»-ի իրավունքն է:

Վ. Խաչատրյան. Կարծում եմ, ՀՀ նախագահը որպես գործադիր բարձրագույն իշխանության ղեկավար պետք է շահագրգռված լինի, որ կառավարությունն արդյունավետ աշխատի: Եւ հնարավոր չէ անգամ ենթադրել չաշխատող խորհրդարանի ֆոնի վրա ակտիվորեն գործող կառավարություն: Դրանք շաղկապված մարմիններ են եւ միմյանց պետք է լրացնեն: Երբ նախագահը բարի կամք դրսեւորի, ապա Գերագույն խորհուրդն այդ հարցը շատ կարճ ժամկետում կլուծի: Մեր դիրքորոշումն այն է, որ նախագահը պետք է գիտակցի նաեւ իր դերն այս խնդրում եւ չնգոտ դիրք չգրավի կամ փորձի խանգարել: Անհրաժեշտ է, որ նա եւս իր մոտեցումները ներկայացնի եւ նպաստի փոփոխությունների արագ իրականացմանը:

«Ազատ ժամով» լրատվական գործակալություն. «Հայտարարության» մեջ նշված է, որ նախագահի առաջարկությունը «հանրապետության ճգնաժամային իրավիճակին համարժեք գործելակերպ չէ, առավել եւս, որ նախագահը շեշտել է իր վճռականությունը անփոփոխ թողնել նախորդ կառավարության կազմի այն հիմնական անդամներին, որոնք ըստ էության հեղինակն են ձախողված քաղաքականության»:

Հանրապետության նախագահի ինչպիսի՞ գործելակերպը ՀՌԱԿ-ը ճիշտ կհամարեր եւ քաղաքականության ձախողման համար մեղավոր կառավարության կազմի ո՞ր անդամներին դուք նկատի ունեք:

Ռ. Միրզախանյան. Նախեւառաջ նախագահը պետք է ունենար այնպիսի ծրագիր, որի բովանդակությունը համապատասխաներ ներկա տնտեսական իրավիճակին եւ նրանից դուրս գալու որոշակի [illegible] քայլեր նախատեսեր: Պահանջներ, որոնց չէր բավարարում կառավարության կողմից խորհրդարանի դատին ներկայացված հակաճգնաժամային փաստաթուղթը:

Ինչ վերաբերում է հարցի երկրորդ մասին, ապա Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը բազմիցս նշել է եւ այժմ էլ կրկնում է, որ քաղաքական ասպարեզից պետք է հեռանա իշխանության հիմնական լծակներին տիրած խմբավորումը: Բոլորին էլ պարզ է, թե որոնք են ուժային նախարարությունները, ովքեր են դրանց գլխին կանգնած եւ ինչպիսի քաղաքական պատկանելություն նրանք ունեն: Գաղտնիք չէ նաեւ, թե ովքեր են իրապես մեղավոր ստեղծված տնտեսական բարդ կացության համար եւ որ գերատեսչությունում է ծնունդ առել [illegible] 1993 թ. սոցիալ-տնտեսական ծրագիրը:

– ՀՌԱԿ-ի կարծիքով, ինչպիսի՞ սկզբունքների հիման վրա պետք է ընտրվեն նախարարությունների ղեկավարները:

Ռ. Միրզախանյան. Այսօրվա հրամայական պահանջն է, որ նախարարությունների գլուխ կանգնեն տվյալ ճյուղի մասնագիտությանը տիրապետող անձինք: Որովհետեւ ձեւավորվում է նոր պետականություն եւ նոր կառույցներ ու այս հանգամանքը պահանջում է որակական [illegible]:

Երկրորդ պայմանը, ինչ խոսք, կուսակցական պատկանելությունն է՝ նրանց քաղաքական ուղղվածությունը: ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ Հայաստանում պետք է ստեղծվի ազգային համաձայնության կառավարություն: Նման կառավարության ստեղծումն անհնար է առանց հաշվի առնելու բոլոր այն կուսակցությունների եւ քաղաքական հոսանքների կարծիքը, որ այսօր գործում են հանրապետությունում: Եւ մի կարեւոր հանգամանք եւս: Այս կամ այն կուսակցությունը կարող է նաեւ կառավարության մաս չկազմել, սակայն պետության եւ հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների միջեւ կարող են ստեղծվել գործնական հարաբերություններ: Կուսակցությունները պետք է զգան, որ իրենք եւս պետական շինարարության մասնակից են: Ավաղ, պետք է նշել, որ նման իրավիճակ Հայաստանում չի արձանագրվում: Հիշենք, ոչ հեռու անցյալում կար մի պաշտոնատար անձնավորություն, որը կոչված էր նախագահ-կուսակցություններ կապն ապահովելու: Իսկ երբ այդ պաշտոնն անցավ դիվանագիտական աշխատանքի, հայտարարեց, թե ինքն ընդհանրապես դեմ է նման պաշտոնի գոյությանը: Եւ սա այն դեպքում, երբ վաղուց կայացած պետություններում նման կապերին մեծ տեղ է տրվում: Ըստ էության, դա մի ամբողջ ծառայություն պետք է լիներ, եւ իր գործունեության հիմնական նպատակը համարեր մեր հայրենիքի այս ծանրագույն պայմաններում միասնության ապահովումը: Մի գաղափար, որ անընդհատ թեւածում է քաղաքականության մեջ, եւ որքան էլ փորձենք այն անտեսել, ճգնաժամից դուրս գալու իրական նախադրյալն է հանդիսանում դա:

«Ազատություն» ռադիոկայան. Կարելի՞ է այսօր կանխատեսել, որ վաղը թե ձեր եւ թե այն կուսակցություններին, որոնք հրաժարվել են օգտվել նախագահի առաջարկությունից, կմեղադրեն պատասխանատվությունից խուսափելու, ծրագիր չունենալու եւ այդ իսկ պատճառով համագործակցությունից հրաժարվելու մեջ: Երբ այդ, ապա ինչպիսին կլինի ՀՌԱԿ-ի պատասխանը:

Ռ. Միրզախանյան. Երբ մենք վերլուծում ենք այդ առաջարկությունը, գալիս ենք այն եզրակացության, որ կարծես թե խոսք այդ քայլը քաղաքական նպատակներ է հետապնդել: Անհասկանալի մի երեւույթ է տեղի ունենում: Բազմակուսակցականությունը, ըստ էության, մեր կարեւորագույն ձեռքբերումներից մեկն է: Իսկ մեզանում պարզապես փորձ է արվում ամբողջ մեղքը բարդել ընդդիմության եւ բազմակուսակցականության վրա, եւ դրանով հանդերձ հասարակության մեջ հակակուսակցական տրամադրություններ արմատավորել: Իսկ ինչո՞ւ է նման տպավորություն ստեղծվում: Բանն այն է, որ առաջարկը քաղաքագիտական առումով կոնկրետ չէր: Կուսակցություններից ոչ թե ցուցակներ պետք է պահանջվեր, այլ նրանց պետք է տրամադրվեին որոշակի «պորտֆելներ», բնագավառներ: Եւ միայն դրանից հետո քաղաքական ուժերը պետք է խորհրդակցեին եւ ընտրեին, թե որ ոլորտների պատասխանատվությունն են իրենց վրա վերցնում:

Նման մոտեցումը կիրառվում է բոլոր երկրներում:

Եւ միայն, մեղմ ասած, անհաջող կատակ կարելի է համարել, երբ խորհրդարանում խմբակցություններ ունեցող կուսակցություններին առաջարկում են ներկայացնել 37-ական անուն: Նկատի ունենալով նաեւ մեր որոշ ուժային նախարարների գերակշիռ քաղաքականությունը եւ նկատվող ընդհանուր միտումները, մենք ոչ մի երաշխիք չունենք, որ այդ ցուցակներն այլ նպատակների համար չէին օգտագործվի:

«Երկիր» օրաթերթ. Մեր տեղեկությունների համաձայն, կուսակցությունները պատրաստվում էին հանդես գալ համատեղ հայտարարությամբ, բայց վերջին պահին ձեր կուսակցությունը հրաժարվեց: Ինչո՞ւ:

Ռ. Միրզախանյան. Երբ մենք համեմատենք ՀՌԱԿ-ի եւ «Երկիր» թերթում հրապարակված ՀՅԴ-ի հայտարարությունները, ապա սկզբունքային առումով նրանցում շատ մեծ տարբերություն չկա: Նույնիսկ զգացվում է համատեղ աշխատանքի արդյունքը՝ որոշ մոտեցումներ նույնական են: Սակայն ավելի մանրակրկիտ ուսումնասիրությունը ցույց կտա, որ շարադրության եւ որոշ մոտեցումների մեջ տարբերություններն առկա են: Եւ դա հասկանալի ընդգծված է մեր հայտարարության 2-րդ եւ 3-րդ կետերում: Մինչեւ ընդհանուր փաստաթղթի տակ ՀՌԱԿ-ի ստորագրությունը դնելը մենք ցանկություն հայտնեցինք, որ այդ կետերը եւս այնտեղ մտնեն:

Սկզբից մերձողական պատասխան ստացանք, հետո ՀՅԴ-ն ցանկություն հայտնեց նորից ուսումնասիրել այդ փաստաթուղթը: Եւ միայն օրվա վերջում մենք տեղեկացանք, որ Դաշնակցության կուսակցական մարմինը՝ կենտրոնական կոմիտեն, դա հնարավոր չի համարել: Սակայն, ո՞րն է կարեւորը: Իմ գործընկերներն այս օրերին տեղի ունեցած հանդիպումները եւս բնութագրում են որպես համատեղ դրական աշխատանքի արդյունք եւ հնարավորություն: ՀՌԱԿ-ը միշտ էլ պատրաստ է հարաբերություններ ունենալ Հայաստանում գործող բոլոր հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների հետ:

«Երկիր» օրաթերթ. Որքան մեզ հայտնի է, ՀՀ Գ.Խ ՀՌԱԿ խմբակցությունն սկզբում կողմնակից էր ստորագրել համատեղ հայտարարությունը եւ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության հետ խորհրդակցելուց հետո միայն հրաժարվեց իր մտադրությունից:

Վ. Խաչատրյան. Մենք աշխատել ենք համատեղ եւ ինչպես ասվեց, սկզբունքային տարաձայնություններ չկային: Բացի այդ, տեքստի վրա աշխատում էին ոչ թե երկու, այլ երեք կուսակցություններ մեզ հետ էր նաեւ ՀԱԺԿ-ն: Երբ տեսանք, որ մոտեցումները նույնն են, փորձեցինք համատեղ տեքստ կազմել: Աշխատանքի ընթացքում պարզվեց, որ ընդհանուր հայտարարության մեջ կողմերի մոտեցումները հստակ չեն ասացվում: Եւ քանի որ համոզված էինք, որ ընդդիմությունների կարծիքն ընդհանուր առմամբ նույնն է, որոշեցինք առանձին-առանձին հանդես գալ: Ինչ վերաբերում է խմբակցությանը, ապա Հանրապետական վարչության հետ ոչ մի նման պատմություն չի եղել:

«Ազատություն» ռադիոկայան. Գուցե ասուլիսի թեմային չի վերաբերում, սակայն հետաքրքիր է իմանալ, վերջերս կայացած հանրահավաքի ժամանակ հնչած առաջարկությունների եւ կարգախոսների նկատմամբ ՀՌԱԿ-ի դիրքորոշումը:

Ռ. Միրզախանյան. Հանրահավաքի նկատմամբ նման հետաքրքրությունը սպասելի էր: Եւ գնահատելով այդ երեւույթը պետք է ասել, որ դա լուրջ ախտանիշ է, ինչը եւ կուսակցությունների, եւ իշխանությունների համար նորություն չպետք է լիներ:

Դա եւս մեկ անգամ ապացուցում է այն իրողությունը, որ իշխանությունների եւ ժողովրդի միջեւ կապը լիարժեք չէ: Ժողովուրդն ուզում է լուրջ խոսք լսել, ունկնդիր լինել ստեղծված իրավիճակի խորը վերլուծությանը, բայց փաստն այն է, որ դա չի ստանում ոչ իշխանություններից, ոչ էլ ընդդիմությունից: Հնարավոր է, որ դա պատահական չէ, ի վերջո մենք բոլորս գործում ենք նույն քաղաքական դաշտում: Որ ընդդիմությունը կարող է քննադատել, վաղուց ենք համոզվել: Ուրիշ հարց է, թե ինչպե՞ս քննադատել՝ հարվածելո՞վ, վիրավորելո՞վ, այդ ընթացքում մոռանալով հայելու մեջ նայել, թե վերլուծելով:

ՀՌԱԿ-ը միշտ աշխատել է քննադատել վերլուծելով, ոչ միայն որակավորել, այլ նաեւ առաջարկել:

Եւ այս դեպքում եւս մենք մեր հայտարարության մեջ գնահատական տալով հանդերձ ընդհանուր գծերով նշել ենք, թե ինչպես ենք տեսնում «ՀՀ Գերագույն խորհրդի» եւ «ՀՀ նախագահի» մասին օրենքների փոփոխությունները: ■

Լուրերի հոսք

Ռուսաստանի ներկայացուցիչները առաքում են մարդասիրական օգնություն

Փետրվարի 10-ից Դաշնակցային Ռուսաստանի ներկայացուցիչները կսկսեն մարդասիրական օգնության բեռների առաքումը պաշարված Սարաեւո քաղաքը: ՄԱԿ-ի փախստականների գործերով գլխավոր կոմիսարիատի հետ ձեռք բերված համաձայնագրով երկու ամիսների ընթացքում Ռուսաստանի արտակարգ իրավիճակների պետական կոմիտեն Սարաեւո կհասցնի բնակչության համար անհրաժեշտ հարյուրավոր տոննա բեռ: Ինչպես ՌԼԳ-ի թղթակցին հաղորդեց պետկոմիտեի ներկայացուցիչ Անդրեյ Կուլակովը, Բելգրադի եւ Սարաեւոյի միջեւ 332 կիլոմետրանոց ուղին, որն անցնում է Բոսնիայում եւ Հերցեգովինայում տեղի ունեցող մարտերի դաշտերով, չափազանց վտանգավոր է: Ուստի բեռնատարները կվարեն կամավորները:

Կնշեն ռազմական գործողության տարելիցը

Նորվեգիայի ռազմական ակադեմիայի կուրսանտները մտադրվել են ծեծ տությամբ կրկնել այն գխատրույթ երթուղին, որով 1943 թ. փետրվարի 28-ին անցել էր Դիմադրության շարժման դիվերսիոն խումբը: Դրա նպատակն էր Նորվեգիայի հարավ-արեւելքում ոչնչացնել «ծանր ջրի» արտադրության գերգաղտի եւ գերմանացիների կողմից լավ պաշտպանվող համալիրը: Դա երկրորդ աշխարհամարտի առավել հանդուգն եւ արդյունավետ գործողություններից մեկն էր: Կուրսանտները պետք է անցնեն զաոփաքի կիրճով: Ճիշտ է, նրանց խնդիրն էապես դյուրանում է նրանով, որ կարող են օգտվել լապտերներից, ինչը չէին կարող իրենց թույլ տալ Դիմադրության մարտիկները: Այդ երթի մասին հաղորդումներ պատրաստելու մտադրություն են հայտնել արդեն ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի եւ Մեծ Բրիտանիայի հեռուստաընկերությունները:

Սնարք-Իմարես

Գաղթականների վիճակը Ռուսաստանում

Անչափ դժվար կլինի վերադարձնել Ռուսաստանի կառավարությունից անցյալ տարի գաղթականների օգնության «Հայրենակիցներ» հիմնադրամի ստացած 1.5 մլրդ ռուբլու վարկերը, հայտարարել է դրա նախագահ Բորիս Սերգեեւը: Փետրվարի 5-ին հիմնադրամի խորհրդաժողովում ելույթ ունեցած Ռուսաստանի գաղթականների համայնքների ներկայացուցիչները միահամուռ գանգատվել են ընչաքեղծ անող հարկերից, նույնիսկ անտեր եւ փչացող բարիքը գաղթականների հետ կիսելու տնտեսությունների ղեկավարների չկամությունից: Օմսկի մարզում միայն երկու տնտեսությունների տնօրեններ են ընդունել գաղթականների: Մերժումները պատճառաբանվում են նրանով, որ մարդկանց տեղավորման նպատակով տնտեսություններին հիմնադրամի տված միջոցները հարկ կլինի վաղ թե ուշ վերադարձնել, մինչդեռ պետական վարկերը նրանց տրվում են առանց հաշվի, իսկ հետո դուրս են գրվում:

Ռուսաստանում ամսական կենսամինիմումը կազմում է 13-14 հազ. ռուբլի

Փետրվարի 5-ին Ռուսաստանի արհմիությունների ֆեդերացիայի ներկայացուցիչների Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ ֆեդերացիայի նախագահ Վասիլ Ռոմանովը հայտարարել է, որ պաշտոնական կենսամինիմումը՝ ամսական 4.2 հազար ռուբլի, կտրուկ իջել է: Ֆեդերացիայի փորձագետների տվյալներով, իրական կենսամինիմումը ամսական կազմում է 13-14 հազ ռուբլի: Վ. Ռոմանովն ընդգծել է, որ արդեն մարտի 1-ից նվազագույն աշխատավարձը հարկավոր է բարձրացնել մինչեւ 6 հազ. ռուբլի, իսկ հունիսից անհրաժեշտ է մտցնել բնակչության դրամական եկամուտների ինդեքսացիա: ■

digitised by A.R.A.R.@

Իրան

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ. ՔԱՐՔԱՐՈՏ ՃԱՆԱՊԱՐՀ

Իրանի իսլամական երջանի պատմության մեջ հոգեւորականությունը բոլոր խոշոր իրադարձություններում նշանակալից դեր է ունեցել: 1892 թ. դաշարների սահմանկեցուցիչ միապետական բռնատեսության դեմ առաջին անգամ Հաջ Սեյե Ալի Աքբար անունով մի հոգեւորական ֆաջություն ունեցավ սուսերը բաքցնելով փարաջայի տակ, մզկիթի ամբիոնից այն մարդկանց ցույց տալ եւ պայքարի կոչ անել: Ժողովուրդը մեծ ոգեւորությամբ ոտքի կանգնեց, եւ սա եղավ սահմանադրական հեղափոխության առաջին քայլը: Անկախ սահմանադրական հեղափոխությանը տրված երկակի գնահատականներից (որը հաղթանակեց 1906 թ. օգոստոսի 5-ին), հարկ է նշել, որ հոգեւորականները մեծ եւ վճռական դեր ունեցան: Բարձրաստիճան հոգեւորականներ Սեյեդ Մոհամմեդ Թաբաթաբայիին եւ Սեյեդ Աբդոլլահ Բեհբահանիին այդ հեղափոխության գլխավոր սյուներից են համարվում:

Իսլամական շարժումն Իրանում սկզբնավորվել է 20-ական թթ. առաջին կեսին: Եւ ի տարբերություն արաբական եւ իսլամական այլ երկրների, ուր այդ շարժումը գլխավորում են գիտնականները, Իրանում իսլամական շարժումը ղեկավարում են հոգեւորականները: 40-50-ական թվականներին շարժման առաջնորդն է եղել հայտնի հոգեւորական Այաթոլլա Աբոլղասեմ Քաշանին: 1962 թ. նրա մահից հետո, 60-70-ականներին, շարժումը ղեկավարում էր Իրանի Իսլամական հեղափոխության առաջնորդ Իմամ Խոմեյնին: Այդ շարժումը 1979 թ. տապալեց շահի վարչակարգը եւ հիմնադրեց Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը:

1953 թ. ԱՄՆ-ի օգնությամբ Իրանում տապալվեց դոկտոր Մոհամմեդ Մոսադեղի ազգային կառավարությունը եւ վերահաստատվեց Մոհամմեդ Ռզա շահ Փեհլեվիի իշխանությունը: ԱՄՆ-ը շահի վարչակարգը դիտում էր որպես իր շահերի պաշտպանը երջանում եւ այդ իսկ պատճառով մեծապես նպաստում էր այդ վարչակարգի ամրապնդմանը եւ ռազմական տեսակետից զորացմանն այն աստիճան, որ 1957 թ. փետրուարի 5-ին պաշտոնապես հայտարարեց, թե Իրանի վրա ցանկացած հարձակում կդիտի որպես հարձակում ԱՄՆ-ի վրա: Այս հայտարարությամբ կարելի է ենթադրել Իրանի կախվածության չափն ԱՄՆ-ից: 1962 թ. սկսած, շահը նախապատրաստում էր բարեփոխումների ընդարձակ մի ծրագիր, որն ընդօրինակված եւ թելադրված էր Արեւմուտքի եւ հատկապես ԱՄՆ-ի կողմից:

Հաշվի չառնելով Իրանի հասարակության առանձնահատկությունները, այն խարսխված էր հենց իրենց՝ հեղինակների շահերի վրա եւ, բնականաբար, նրանք ամեն կերպ աջակցում էին այդ ծրագրի իրականացմանը: Այսպես օրինակ, 1962 թ. հողային բարեփոխումների ուղղությամբ կատարած առաջին քայլի համար ԱՄՆ-ը որպես օգնություն հատկացրեց 18 միլիոն դոլար: ԱՄՆ-ի գյուղատնտեսության նախարար Ֆրիմանն այդ կապակցությամբ գրավոր շնորհավորանք հղեց Իրանի գյուղատնտեսության նախարարին: Բարեփոխումների այդ ծրագիրը, բաղկացած 6 գլխավոր կետերից, հրապարակվեց 1963 թ. հունվարի 9-ին շահի կարգադրությամբ գումարված գյուղացիների առաջին համագումարի ժամանակ, եւ հայտարարվեց որպես սպիտակ հեղափոխության ծրագիր: Սա էլ հետագայում վերանվանվեց շահի եւ ժողովրդի հեղափոխություն:

Այդ ծրագիրը բողոքի հուժկու ալիք բարձրացրեց Թեհրանում, եւ այնտեղ ու մի շարք այլ քաղաքներում բազմամարդ ցույցեր եղան, որոնք ղեկավարում էին իսլամական շարժումն ու Ազգային ճակատ կուսակցությունը: Սակայն իրավապահպան ուժերը ճնշեցին հուզումների նոր ալիքը, ձերբակալեցին 3 բարձրաստիճան հոգեւորականների, այդ թվում եւ Այաթոլլա Խոմեյնիին, որն արտաքսվեց երկրից: Ձերբակալվեցին նաեւ Ազգային ճակատի ղեկավարներից գրեթե 20 մարդ: ԱՄՆ-ի դիրքորոշումն այդ ցույցերի վերաբերյալ կարելի էր հասկանալ «Սոսեյթիդ փրես» լրատվական գործակալության հաղորդագրությունից, ուր ասվում էր, թե «Թեհրանի ոստիկանությունը գրեց մի խումբ խաղաղ կանոնների հավաքը, որ կազմակերպվել էր հոգեւորականների եւ կալվածատերերի սադրանքների հետեւանքով եւ նպատակ ուներ խափանելու Իրանի արքայի կողմից առաջարկված հողային եւ այլ բարեփոխումների ծրագրի վերաբերյալ անցկացվող հանրաքվեն»:

Թեհրանից ոչ շատ հեռու Ղոմ քաղաքում է գտնվում Իրանի խոշորագույն կրոնական կենտրոններից մեկը, որտեղ էլ ձերբակալվել էր Այաթոլլա Խոմեյնին: Ցույցերը ճնշելուց անմիջապես հետո, հունվարի 24-ին շահը մեկնեց Ղոմ: Այստեղ նա պաշտոնական եւ հանդիսավոր արարողության ընթացքում անձամբ գյուղացիներին հանձնեց հողի սեփականության վերաբերյալ փաստաթղթերը: Առհասարակ, շահի աշխույժությունը ձախ ուժերի եւ համայնավարների հանդեպ անթաքույց է եղել: Իր կույրերի մեջ նա բազմիցս ընդգծել է, թե իրեն գրգռում է համայնավար բառն անգամ: Այնուհետեւ Ղոմում շահի արտասանած ճառի մեջ այս խոսքերն այլ նշանակություն են ստանում. «Սեւ ռեակցիայի (հոգեւորականություն) նկատմամբ առավել ռխակալությամբ եմ լցված, քան կարմիր վնասարարների...»: Սա այն դեպքում, երբ Իրանի բնակչության ավելի քան 90 տոկոսը մուսուլման շիաներ են:

Իսլամի շիա ուղղությունը հիմնված է էջթահիզմի (էջմամ-առաջնորդ) վարդապետության վրա եւ քանի որ 12-րդ առաջնորդը՝ էջմամը թաքնված է, այդ պատճառով էլ նրան փոխարինող հոգեւոր առաջնորդները մեծ դեր եւ հեղինակություն են վայելում ժողովրդի մոտ: 14 դար շարունակ Իրանի ժողովուրդն առօրյա կյանքի ամենափոքր խնդիրներից սկսած բոլոր հարցերի լուծման համար դիմել է հոգեւոր առաջնորդներին, անգամ տնտեսական պաշտոնյաների եւ լծագրերի կամայականություններից փրկվելու հարցում: Նման հասարակության մեջ շահը հոգեւորականությանը դիտում էր որպես անգրագետ, խավարամիտ միջնադարյան մակարդակի մարդիկ եւ արհամարհական վերաբերմունք ուներ նրանց նկատմամբ, որը խիստ շահավետ էր ժողովրդի համար:

Հողային բարեփոխումները կյանքի կոչելով, շահը մտավոր մեկ հարվածով միլիոնավոր գյուղացիների դրդեց իրենց արմատներից եւ քշեց դեպի խոշոր քաղաքներ, մասնավորապես դեպի մայրաքաղաք Թեհրան, համալրելով քաղաքներում իսլամական շարժման շարքերը: Քաղաքի այդ նոր բնակիչներն իրենց զգում էին անօգնական եւ անպաշտպան: Քանի որ նրանք ավելի սերտորեն էին կապված կրոնական օրենքներին եւ վարքուբարքին:

60-ական թթ. երկրորդ կեսից սկսած շահի վարչակարգն ավելի ու ավելի էր ճնշում քաղաքական ազատությունների շրջանակները: Գրաքննությունն անցել էր բոլոր թույլատրելի սահմանները, այլախոհները զանգվածաբար ոստիկանության գործակալների կողմից, որոնք ներթափանցում էին ամենուր, ճնշվում եւ հալածվում էին: Երկրի տնտեսության արագ, սակայն անհամաչափ զարգացման հետեւանքով 70-ական թթ. արդեն մարդիկ նորանոր դժվարությունների առջեւ կանգնեցին: Նավթի եկամտի անկանոն բաշխումը ժողովրդի աղքատացի դժգոհության պատճառ դարձավ:

Իրանի բանակը համարվում էր երջանում ամենաուժեղը: Այս առումով ռազմական մեքենան երկար տարիների ընթացքում ստեղծվել էր շահի ջանքերով եւ ԱՄՆ-ի անմիջական օգնությամբ: Շահն անձամբ ղեկավարելով այդ բանակը, երջանի ժանդարմի տիտղոսն էր ստացել: Հենվելով բանակի անվտանգության կազմակերպության (Սավաք) վրա, որը դաժանորեն հաշվեհարդար էր տեսնում վարչակարգի հակառակորդների հետ, շահն իրեն շատ ամուր էր զգում: 1975 թ. հունվարին ելույթ ունենալով Անգլիայի հեռուստատեսությամբ, շահն ընդգծել է. «Ես անսահմանափակ իշխանություն ունեմ»:

Սակայն 1978 թ. եւ 1979 թ. սկզբների փոթորկալից օրերին շահի զարմացած աչքերի առջեւ հողը երերաց նրա ոտքերի տակ: Երկու միլիոնանոց հավաքները, ուր կողք կողքի քայլում էին նորաձեւության վերջին խոսքով հագնված բարձր խավի կանայք եւ բանվորներն ու հոգեւորականները, շահի 37-ամյա իշխանության ավարտն էին ազդարարում: Նրանք միահամուռ գոչում էին. «Մահ շահին, մահ Ամերիկային: Մեր առաջնորդը Խոմեյնին է»: Պոռթկումն այնքան ուժեղ էր, որ այն զսպելու հնարավորությունը գրեթե զրոյի էր հավասար:

Արեւմուտքը եւ հատկապես ԱՄՆ-ն անհանգստացած էին դեպքերի նման զարգացման ընթացքից: Ծրագրային պաշտպանեց փոփոխությունները: Անգլիայի կողմնորոշումն անորոշ էր, իսկ ԱՄՆ-ն երկակի եւ երբեմն էլ անորոշ քաղաքականություն էր վարում Իրանի նկատմամբ: ԱՄՆ-ի նախագահ Քարտերը մի կողմից ԱՄՆ-ում Իրանի դեսպան Արդեշիր Զահեդիի (շահի մեծ դստեր ամուսինը) միջոցով շահին հայտնում է, որ շահը կարող է իր դիրքերն ամրապնդելու նպատակով դիմել ցանկացած գործողությունների եւ հարկ չկա անհանգստանալու այն խոսումների համար, որ Իրանը պետք է մարդու իրավունքների կապակցությամբ, մյուս կողմից նույն Քարտերը ցավ ու ափսոսանք էր հայտնում Իրանում տեղի ունեցած դեպքերի վերաբերյալ:

1978 թ. աշնանը ԱՄՆ-ն մասնավոր առաջադրանքներով Իրան գործուղեց գեներալ Հայզերին: Հարկ է նշել, որ այդ առաջադրանքը կատարելուց հրաժարվել էին Ջեյմս Շլեզինգերը եւ Ալեքսանդր Հեյգը: Ի դեպ, գեներալ Հայզերն Իրան էր ժամանել առանց իրանական իշխանությունների թույլտվությունն ստանալու: Ըստ Զահեդիի, Հայզերի առաջադրանքը եղել է այն, որ երբ նա արդեն վինակն անհուսալի համարի, բանակի օգնությամբ ընդդեմ շահի ռազմական հեղաշրջում կատարի, ինչպես որ մինչ այդ արվել էր Հունաստանում: Սակայն նա չկարողացավ համոզել Իրանի բանակի գեներալներին դավաճանել շահին: Մյուս կողմից, Հայզերն իր հուշերում այդ այցի վերաբերյալ նշել է, թե բանակի վիճակն անմխիթար է եւ որ հզոր այդ բանակում, որը կարող է փրկել վարչակարգը, խոսք է գնում: Գեներալներն ասում էր, թե դժվար է օգնել բանակին փրկել շահի վարչակարգը, սակայն տեսնելով բանակում տիրող խառնաշփոթը հեռացավ Իրանից:

Հայզերի առաջադրանքի վերաբերյալ գոյություն ունի նաեւ երրորդ տեսակետ, ըստ որի նա օգնեց արագացնել շահի վարչակարգի տապալումը: Թերեւս չի բացառվում երրորդ տարբերակի ճշմարտությունը, քանի որ ինչպես ինքը շահն է իր հուշերում գրել, նա միայն այն ժամանակ որոշեց հեռանալ երկրից, երբ դա առաջարկեց ԱՄՆ դեսպանը: Իսկ այդ առաջարկությունն արվեց Հայզերի Իրան կատարած այցելությունից անմիջապես հետո: Ըստ երեւույթին, ԱՄՆ-ն արդեն հեղափոխական ուժերի մեջ, հանձին Իրանի առաջին նախագահ Բանիսադրի, որին նրա ամերիկյան կողմնորոշումը բացահայտելուց հետո արտաքսեցին երկրից, գտել էր նոր հենարան:

Խ. Միությունը միանշանակ ողջունում էր Իրանում հեղափոխության սկիզբը, քանի որ շահի վարչակարգի փլուզմամբ կվերանար Արեւմուտքի շահերը Միջին Արեւելքում պաշտպանող մի ամրոց եւս եւ Արեւմուտքը կկորցներ ռազմավարական մեծ նշանակություն ունեցող մի հենակետ եւս ընդդեմ ԽՍՀՄ-ի:

1979 թ. հունվարին Իրանի վերջին շահը հեռացավ երկրից, եւ հեղափոխությունը հաղթանակեց: Ծրանսիայից Իրան վերադարձավ հեղափոխության առաջնորդ Այաթոլլա Խոմեյնին, որը եւ հիմնադրեց Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը: Հեղափոխությանը մասնակցող ուժերն էին ճնշված քաղաքական բոլոր հոսանքները, իսլամական շարժումը, ձախ ուժերը եւ ազգայնականները: Չնայած ռազմական ընդհարումների ժամանակ ձախ ուժերը մեծ ակտիվություն էին ցուցաբերում, բայց եւ այնպես նրանք չէին կարող իշխանության հասնել, քանի որ նախ դեռեւս 1953 թ. Ստալինի հրամանով դավաճանելով Մոսադեղի ազգային կառավարությանը, հեղինակազրկվել էին Իրանի ժողովրդի աչքում, բացի դրանից, նրանք արհեստականորեն մեծացնում էին իրենց կողմնակիցների թիվը: 1980 թ. խորհրդարանի ընտրություններին նրանց ներկայացրած թեկնածուն ընդամենը 50 հազար ձայն էր ստացել, այն դեպքում, երբ ընտրվելու համար հարկավոր էր 300 հազար ձայն: Ազգայնականներն էլ որպես քաղաքական անկախ ուժ նույնպես չնչին տոկոս էին կազմում: Այդ էր պատճառը, որ իսլամական շարժումը հեղափոխության շարժիչ ուժը հանդիսանալով եւ ժողովրդի վստահությունը վայելելով, իշխանության գլուխ եկավ:

ԽՍՀՄ-ը հույս ուներ ձախ ուժերի միջոցով ընդլայնել իր ազդեցության ոլորտները նորաստեղծ Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում (Ամերիկան միանգամայն մերժելի էր այդ հանրապետության համար), որոնք հեղափոխությունից հետո ազատ գործելու իրավունք էին ստացել: Սակայն կարճ ժամանակ անց, երբ բացահայտվեց դրանց կապը եւ կախվածությունը Մոսկվայից, դրանք հայտարարվեցին անօրինական եւ լուծարի ենթարկվեցին: Այսպիսով, ԽՍՀՄ-ի հետ եւս հարաբերությունները սառեցին:

Միեւնույն ժամանակ Իրանը արտաքին քաղաքականության մեջ առաջ քաշեց իր հայտնի «ոչ Արեւելք եւ ոչ Արեւմուտք» տեսակետը: Նման քաղաքականությունն, իհարկե, անհանդուրժելի էր եւ Արեւմուտքի, եւ Արեւելքի համար: Երջանում հզոր եւ անկախ երկրի գոյությունը հակասում էր Արեւմուտքի եւ հատկապես ԱՄՆ-ի շահերին: Այդ էր պատճառը, որ Իրանի Իսլամական Հանրապետությանը պարտադրվեց Իրաքի հետ 8-ամյա պատերազմը: Այս պատերազմը ձեռնտու էր Արեւմուտքին երկու տեսանկյունից: Նախ, ռազմական գործողությունները թուլացնում էին նորաստեղծ Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը, երկրորդ, Իրաքը սպառում էր իր ուժերը, որն արդեն իսկ շատ չափով սպառնալիք էր դառնում Քուվեյթի համար: Անկախ հայտնի քաղաքական գործիչ Հենրի Քիսինջերն այդ պատերազմի մասին ասել է. «Ափսոս, որ այս պատերազմը չի կարող երկու պարտված ունենալ»:

8-ամյա պատերազմից հետո էլ Արեւմուտքը շարունակում է տարբեր միջոցներով ճնշում գործադրել Իրանի վրա, մերթ մարդու իրավունքների հարցն է առաջ քաշում, մերթ Սալման Ռուշդիի կամ էլ Աբու Մուսա կղզու հարցը:

ԱՍՍԱ ԲԵԳԻՋԱՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՄՆ

ԲԻԼ ՔԼԻՆԹՈՆԻ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Վաշինգտոնը զոհ է Յիցխակ Ռաբինի վերջին ձեռնարկումից

Հարավային Լիբանան արտաքսված շուրջ 400 պաղեստինցի արմատականներին աստիճանաբար Իսրայել վերադառնալու իրավունք տալով, վարչապետ Յիցխակ Ռաբինը գոհունակություն է պատճառել Քլինթոնի վարչակազմին: Ջորջթաունի համալսարանի դասախոս Փիթեր Գաբսերը ֆրանսիական «Ֆիգարո» թերթին հայտարարեց. «Նախագահի համար, որն իր ընտրարշավի ժամանակ ներկայացել էր որպես Իսրայելի բարեկամ, պաղեստինցիների արտաքսումն խնդրական աղետ եղավ»:

Հարկ է նշել, որ բացի իր կաբինետի ներսում ընդհանուր տրամադրության կրած փոփոխությունից, Յ. Ռաբինը ստիպ է տվել նաեւ ԱՄՆ-ի նոր վարչակազմի խիստ որոշակի ճնշմանը: «Վաշինգտոնի ինստիտուտ» իսրայելամետ հետազոտական կենտրոնի տնօրենի պաշտոնակատար Ռոբերտ Սատլոֆը կարծիք հայտնեց, որ «այդ ճգնաժամի լուծումը երկու երկրների ռազմավարական կապերի լավ գործունեության ապացույցն է»:

Իր նախագահական ժամկետի հենց սկզբում դեռ Բուշի վարչակազմի սկսած իսրայելա-արաբական եւ իսրայելա-պաղեստինյան հաշտության գործընթացի շարունակումը հրամայական պահանջ է Բիլ Քլինթոնի համար: Դա արտաքին քաղաքականության մեջ մոտ ժամանակներս շոշափելի արդյունք ստանալու նրա թերեւս միակ հնարավորությունն է: Վարչակազմը մտադիր է առաջիկա երկու ամսում ուժեղացնել ճնշումը հակամարտ կողմերի վրա: Վ. Գաբսերը նշում է. «Արաբական երկրների կառավարություններն ավելի ու ավելի լավ են ըմբռնում, որ ԱՄՆ-ը միակ գերտերությունն է, որ կարող է հաշտահարել տարբեր կողմերի վարանումները: Ես կարծում եմ, որ Սիրիայի եւ Իսրայելի նեղանակալի մերձեցում (գուցե նաեւ անջատ հաշտություն) կարող է տեղի ունենալ առաջիկա մեկուկես տարում: Այդ դեպքում պաղեստինցիներն ստիպված կլինեին բանակցել»:

Չգտնելով մերձավորարեւելյան խնդրում հետ չմնալ Ջորջ Բուշի եւ Ջեյմս Բեյքերի հաջողություններից, Բիլ Քլինթոնը իր վարչակազմում պահել է որոշ հանրապետական գործիչների: Ջեյմս Բեյքերի օրոք պլանավորման տնօրեն եղած Դենիս Ռոսը այսօր պետքարտուղար Քրիստոֆերի հատուկ խորհրդականն է: Պետքարտուղարի տեղակալի Միջին Արեւելքի հարցերի գծով օգնական Դեն Կուրցերը մնացել է իր պաշտոնում: Իսրայելում ԱՄՆ-ի նախկին դեսպան, իսրայելամետ Սեմյուել Լյուիսն այժմ ղեկավարում է պետդեպարտամենտի պլանավորման ծառայությունը: Ազգային անվտանգության խորհրդում Միջին Արեւելքի եւ Հարավային Ասիայի բաժնի նոր ղեկավար Մարտին Ինդյուկը իսրայելամետ «Վաշինգտոնի ինստիտուտի» նախկին տնօրենն է:

Բազմաթիվ իսրայելամետ գործիչների առկայությունը հավասարակշռում է պետդեպարտամենտի եւ Ազգային անվտանգության խորհրդի ամենաբարձր պաշտոններում նախագահի ընտրած երեք «քարտերականներին»: Ներկայիս պետական քարտուղար Ու. Քրիստոֆերը Իսրայելի հանդեպ «ֆիչ բարեկամական» էր համարվում, երբ պետքարտուղարի օգնական էր Ջիմի Քարտերի օրոք: Քարտերը 1980 թ. դարձավ դեմոկրատների առաջին թեկնածուն, որը 1908 թվականից ի վեր ստացավ ամերիկացի հրեաների քվեների նվազ քան 50 տոկոսը: Քլինթոնի ազգային անվտանգության գծով խորհրդական Թոնի Լեյքը ավելի շուտ խաղաղասեր է: Նրա օգնական Սենդի Բերգերը հրեա է, փաստաբան, մինչեւ վերջերս շտապորեն ֆինանսավորում էր իսրայելցի խաղաղասերների «Խաղաղություն այժմ» շարժումը: Քարտերական նախկին «աղավնիները» երդվում են, որ իրենք փոխվել են եւ որ սառը պատերազմի ավարտը Միջին Արեւելքը դրել է միանգամայն նոր վիճակի մեջ: Այդուհանդերձ կարող է հակասություն ծագել նախագահի իսրայելամետ հակման եւ մարդու իրավունքները պաշտպանելու նրա պարտավորության միջեւ, որը ներառում է նաեւ պաղեստինցիների իրավունքներ:

Անձամբ Քլինթոնը ըստ երեւույթին խորապես կողմնակից է Իսրայելի գոյությանը: Ընտրարշավի ժամանակ նրա խորհրդատուներից մեկը եղած Սթիվըն Սոլիցիլը «Ջերուզալեմ ռիփորթ» թերթի թղթակցին խոստովանել է. «Լինդոն Ջոնսոնի եւ Հյուբերտ Համֆրիի ժամանակներից ի վեր մենք չէինք ունեցել մի նախագահ, որն Իսրայելը ընկալեր աստվածաշնչյան արտահայտություններով, եւ մի փոխնախագահ, որն իսրայելամետ համայնքի սիրելին լիներ»:

Ներկայիս փոխնախագահ, դեմոկրատ Ա. Գորը ընտրարշավի ժամանակ ԱՄՆ-ի ներկայիս տնտեսական նահանջը նույնիսկ շաղկապել էր մերձավորարեւելյան ճգնաժամին, պնդելով, թե «Միացյալ Նահանգների տնտեսական լճացումը երկար ժամանակ անտեսված վտանգ է պարունակում Իսրայելի համար եւ կարող է ռազմական առումով, տնտեսապես եւ քաղաքականապես թուլացնել հրեական պետությունը»:

Le Figaro, 3 փետրվար

Մոսկվա

Հրեաները բողոքում են «ազգային-կրոնական խտրականությունից»

Մոսկվայի «Խաբադ» հրեական կրոնական համայնքը մտադիր է դիմել ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների հանձնաժողովին «Դաշնակցային Ռուսաստանի Գերագույն միջնորդական դատարանի կառուցվածքներում ազգային-կրոնական խտրականության» մասին հայտարարությամբ: Համայնքը պնդում է, որ «արհամարհվում է դատարանի միջոցով իրենց շահերը պաշտպանելու քաղաքացիական իրավունքը»:

Համայնքի անդամներն իրենց այդ քայլը բացատրում են նրանով, որ «միջնորդական դատարանի վճռաբեկման կոլեգիան կտրականապես հրաժարվել է քննարկել երկու վճռաբեկման գանգատ»:

1991-ից «Խաբադ» համայնքը փորձում է հետ վերադարձնել խասիդային գրքերն ու ձեռագրերը Ռուսաստանի պետական գրադարանից: Սակայն նրանց պահանջը չի բավարարվում:

Համայնքը նախապատրաստում է իրավաբանների միջազգային կազմակերպություններին ուղղված մի դիմում, որի մեջ կոչ է արվում դադարեցնել բոլոր շփումները Ռուսաստանի միջնորդական դատարանի հետ «ի բողոք ազգային-կրոնական բռնադատման փաստերի, որոնք անհամատեղելի են դատարանի կոչման հետ»: ■

Կիեւ

Չեռնոբիլի վնասազերծման մրցույթը անորոշ է

Ուկրաինայում ատոմային էներգետիկայի զարգացման ռուսական, եվրոպական եւ ամերիկյան տարբերակների միջեւ ընտրությունը դեռեւս չի կատարվել, ինչն ակնհայտ է դարձել Ֆրանսիայի էներգետիկայի նախարար Անդրե Բիյարդոնի փետրվարի 4-5-ը Կիեւ կատարած այցելության ժամանակ: Նախարարն իր հետ բերել էր «Buig»-ի եւ «Siemens»-ի փորձագետների եզրակացությունը եւ 174 մլն ֆրանկի չեկ, որը կտրամադրվի Ուկրաինայում ատոմային էներգետիկայի զարգացմանը: Սակայն Բիյարդոնի հանդիպումն Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկի եւ վարչապետ Լեոնիդ Կուչմայի հետ այդպես էլ չկայացավ: Փետրվարի 5-ին Կիեւում կայացած ժամուլի ասուլիսում Բիյարդոնը կտրուկ ճնշադատություն ենթարկեց Չեռնոբիլյան ԱԷԿ-ի վնասազերծման լավագույն նախագծի մրցույթի կազմակերպիչներին: Մրցույթը, նախարարի խոսքերով, հայտարարվել էր առանց որոշակի խնդրի, ինչը նախագծողներին բաց իրավիճակի առաջ է կանգնեցնում: 1992 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբերին ուկրաինական մամուլում հրապարակումներ են եղել, որ մինչեւ «Վնասազերծում» մրցույթի հայտարարումը պայմանագիր է կնքվել «Buig» ֆիրմայի հետ: ■

Տաշքենդ

Անտեղյակ են ընտանիքի պլանավորմանը

Ուզբեկստանի առողջապահության նախարարության մանկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի գիտահետազոտական ինստիտուտի անցկացրած հարցման համաձայն, ամուսնացած տղամարդկանց 54 տոկոսն անտեղյակ է ընտանիքի պլանավորման եղանակներին: Բժիշկների կարծիքով, հակաբեղմնավորիչ միջոցների վերաբերյալ գիտելիքների բացակայությունը կամ անբավարարությունը Ուզբեկստանում բարձր մանկածնության հիմնական պատճառն է:

Միջինասիական այդ հանրապետությունը բնակչության աճի տեմպերով այժմ առաջին տեղերից մեկն է զբաղեցնում ԱՊՀ-ում: Ինչպես վկայում է հետազոտությունը, 10 եւ ավելի անձից բաղկացած բազմազավակ ընտանիքների առկայությունը մի շարք դեպքերում բացատրվում է ոչ թե ամուսինների ցանկությամբ, այլ հղիության կանխման միջոցների չիմացությամբ: Նախկինում սանիտարալուսավորչական աշխատանք է կատարվել միայն կանանց շրջանում: ■

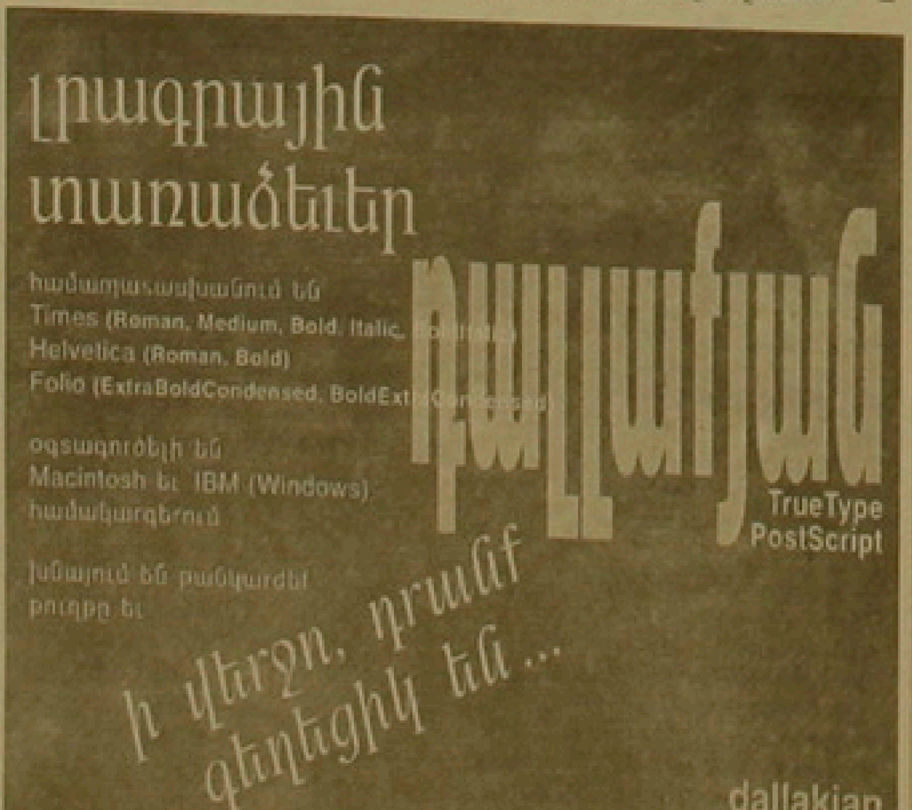

Լուրերի Հոսք

Եգիպտոսի նախագահը մեկնեց Դամասկոս

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը ժամանեց Դամասկոս, բանակցելու Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադի հետ: Կայանը հաղորդում է, թե բանակցությունների ընթացքում կշոշափվեն երկու երկրների վերաբերմունքը արաբ-իսրայելյան բանակցությունների շարունակման խնդրի նկատմամբ, ինչպես նաեւ Եգիպտոսի մեղադրանքը Իրանին՝ իր ներքին գործերին միջամտելու եւ կրոնական արմատականներին ցույց տրվող օգնության համար: Միաժամանակ, Իսրայելի գրավյալ տարածքներից տեղեկություններ են հաղորդվում արաբների եւ ոստիկանության միջեւ նոր ընդհարումների մասին: RFI կայանի տվյալներով, միայն հունվար ամսին իսրայելյան ոստիկանությունը սպանել է 117 պաղեստինցի: Յիցխակ Ռաբինի կառավարության առողջապահության նախարարը հայտարարել է, թե Իսրայելն արտաքսյալ պաղեստինցիների հարցում այլեւս զիջումների չի գնա: Նա հայտարարել է, որ իր երկրի նման դիրքորոշումը համաձայնեցված է ԱՄՆ-ի վարչակազմի հետ:

Վերադարձ Հնդկաչին

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանը ժամանել է Վիետնամ: Ֆրանսիան խոստանում է, որ կկրկնապատկի տնտեսական օգնությունը Վիետնամին, հասցնելով այն 360 միլիոն ֆրանկի (72 մլն. դոլլար) եւ կաջակցի Վիետնամի նկատմամբ Միացյալ Նահանգների տնտեսական էմբարգոյի վերացմանը, որը նախագահ Լե Դյու Կանի կարծիքով, իր երկրի առաջընթացը կասեցնող լուրջ պատճառներից մեկն է: Մյուս երեք պատճառների շարքում նա դասում է պատերազմի հետեւանքները, սխալ տնտեսական քաղաքականությունը եւ ԽՍՀՄ-ի փլուզումը:

Սերբերը վերագրավել են Նովոգրադը

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, սերբերը վերագրավել են Ադրիատիկայի ափին հարող տարածքները Նովոգրադ կենտրոնով, որոնք վերջերս զիջել էին խորվաթներին, խորվաթական լայնածավալ հարձակման ընթացքում: Խորվաթների ներկայացուցիչը ՄԱԿ-ում հայտարարություն է տարածել, ուր նոր Հարավսլավիան մեղադրվում է Խորվաթիայի սերբերին 3000 կամավորականներ տրամադրելու մեջ:

Շուկայում կիտրոնի կողքին նռնակ են վաճառում

Չեռնովցիի շուկայում ձերբակալվել է մի առեւտրական, որը նռնակ էր վաճառում, ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտնեցին Չեռնովցիի մարզի ներքգործվարչության հասարակական կարգի կենտրոնում: Դա մարզկենտրոնի բնակիչ Ն. Ն. էր, որն իր ապրանքը վաճառում էր կիտրոնավաճառների կողքին: Խուզարկության ժամանակ նրա մոտ հայտնաբերվել են եւս 3 նռնակ եւ Կալաշնի կովի ավտոմատի 3000 փամփուշտ: Կատարվում է քննություն:

Շեւարդնաձեն հերքում է Աջարիայի մասին լուրերը

Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն հերքեց Ռուսաստանի լրատվության մի շարք միջոցների հաղորդագրությունները, թե Վրաստանի կառավարական զորքերը մտադիր են մտնել Աջարիա: Այդ մասին երեկ «ԻՖ»-ին հաղորդեց Վրաստանի ղեկավարի աշխատակազմի մամուլի քարտուղար Ռեւազ Էդգաձեն: Նրա խոսքերով, Թբիլիսիի իշխանությունները տեղեկություններ ունեն, որ հարձակում է նախապատրաստվում Աջարիայում տեղակայված Ռուսաստանի զորքերի վրա: Վրաստանի կառավարությունը ձեռնարկում է բոլոր միջոցները այն կանխելու համար: Այդ առթիվ նախապատրաստվում է է. Շեւարդնաձեի հատուկ հայտարարությունը, վերջում հաղորդեց Ռ. Էդգաձեն. ■

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի հոսք

Վրաստանը բուհերի ընկերակցության կողմ

Թբիլիսիի պետական համալսարանի ռեկտոր Ռոին Մետրեւելին հանդես է եկել Սեւծովյան ավազանի երկրների համալսարանների ընկերակցության ստեղծման առաջարկությամբ: Ինչպես Վրաստանի մայրաքաղաքից հաղորդում է «Սնարք»-ի թղթակիցը, այդ հանրապետության մշակույթի նախարարությունը խոստացել է մտցնել այդ առաջարկը Սեւծովյան ավազանի երկրների մշակութային համագործակցության մասին համաձայնագրի նախագծի մեջ, որը պետք է ստորագրվի Ստամբուլում:

Ղալիի այցը կկայանա գարնանը

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին Տաջիկստան կայցելի այս տարվա գարնանը, «ԻՏ»-ին հայտարարեց Տաջիկստանի խորհրդարանի նախագահ Է. Ռախմոնովը: Նրա խոսքերով, դա կապված է այն բանի հետ, որ համաշխարհային ընկերակցությունն ուզում է Տաջիկստանին օգնել խուսափելու իսլամամետ ուժերի հնարավոր գարնանային հարձակումից: Է. Ռախմոնովը կարծում է, որ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի ներկայությունը «Աֆղանստանում գտնվող եւ տաջիկ իսլամականներին աջակցող ոչ կառավարական որոշ զինված խմբավորումների կողմից առավել շրջահայաց լինել»: Նա նաեւ նշեց, որ Տաջիկստանին Ռուսաստանը հատկացնելու է 141 մլրդ ռուբլի տեխնիկական վարկ, Ուզբեկստանը՝ 50 մլրդ եւ Ղազախստանը՝ 95 մլրդ ռուբլի:

Աբխազիայի խորհրդարանի նախագահը վերադարձավ Գուդաուտա

Փետրվարի 8-ին մեկ ամսվա գործուղումից հետո Գուդաուտա վերադարձավ Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Վլադիսլավ Արձինբան: Մոսկվայում Աբխազիայի ներկայացուցչության տվյալներով, նույն օրը նա անցկացրել է Աբխազիայի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահության ընդլայնված նիստ, իսկ հետո երկարատեւ զրույց է ունեցել Աբխազիայի զինված ուժերի հրամանատարության հետ: Վ. Արձինբայի բացակայության ժամանակ ասեկոսեներ էին պտտվում նրա առողջական վատ վիճակի եւ նույնիսկ մահվան մասին:

Էստոնիայի հիմնական գործընկերը Ֆինլանդիան է

Անցյալ տարի Էստոնիայի գլխավոր առեւտրական գործընկերը Ֆինլանդիան է եղել: Նրան է պատկանում Էստոնիայից արտահանվող բեռների հիմնական մասը: Երկրորդ տեղը գրավում է Ռուսաստանը, երրորդը՝ Շվեդիան: Առավելագույն քանակությամբ ապրանքներ Էստոնիա ներմուծվել է Ռուսաստանից, Սկանդինավյան երկրներից եւ Գերմանիայից:

Ֆաբրիկա Նիյազովի մոր անունով

Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովի մոր՝ Գուրբանսոլթան Աթամիրադովայի անունն է շնորհվել Դուշաքի կարի-տրիկոտաժի ֆաբրիկային: Այս մասին միջնորդել են շրջանի վարչակազմը եւ ֆաբրիկայի կոլեկտիվը: Նախագահի անունն է շնորհվել Աշգաբադի ապակու կոմբինատին, որը նախկինում կրում էր Լենինի անունը:

Ուզբեկստանի բնակիչները կողմ են մահապատժին

Ուզբեկստանի բնակիչների մեծամասնությունը հանդես է գալիս մահապատժի պահպանման օգտին, մանավանդ մարդասպանների նկատմամբ: Ուզբեկստանի խորհրդարանի «Նարոդնոյե սլովո» թերթի անցկացրած հանրային կարծիքի հետազոտությունը ցույց է տվել, որ հարցման մասնակիցների 80 տոկոսը կողմնակից է հանցագործների պատիժների խստացմանը եւ քրեական օրենսգրքում մահապատիժ նախատեսող հոդվածների թվի ավելացմանը:

Փաստեր

«Տիտանիկ»-ի վրա հայ ուղեւոր է եղել

Փոքր տարիքից ինձ անչափ հետաքրքրել են «Տիտանիկ» նավի ու նրա խորտակման հետ կապված մանրամասնությունները, լուսանկարներն ու տեսաժապավենները: Իսկ վերջին տարիներին, իբրեւ գիտության մեծ նվաճումներից մեկն ընկալվեց Ատլանտյանի չորս կիլոմետր ընդերքում հանգչող, 1912 թ. ապրիլի 14-ի լույս 15-ի գիշերը ընկղմված նավի հայտնաբերումը, լուսանկարահանումն ու որոշ առարկաների դուրս բերումը, որոնք դարի այդ պատահարի 80-ամյակի օրերին աճուրդի հանվեցին:

Ուոլթեր Լորդի «Տիտանիկի վերջին գիշերը» գրքում այսպիսի մի տող կա. «... տախտակամածից նետված մարդկանց մեջ եղել են հայեր, ֆրանսիացիներ եւ իտալացիներ» (տես էջ 145): Կարծում եմ, բացի մեկից, նավի վրա այլ հայեր չեն եղել եւ այդ մեկը մեր ընտանիքի մոտ բարեկամն էր, արեւմտահայ հայտնի փիլիսոփա Սմբատ-Բյուրատի (զոհվել է 1915 թ. հայ մտավորականների հետ) որդին՝ Վաղինակ Սմբատ-Բյուրատը: 1946-ին «Ռոսիա» նավը մեր ընտանիքներին բերեց հայրենիք: Նավի վրա, իսկ հետո նաեւ երեւանյան հանդիպումներում մենք՝ երեխաներս, հափշտակված լսում էինք պարոն Վաղինակի օվկիանոսային արկածի պատմությունը: Ամենահամառոտ ձեւով այսպես եմ այն հիշում:

1912-ին քսանհինգ տարեկան Վաղինակ Սմբատ-Բյուրատը հոր գրքերի բեռով (վաճառելու էին Ամերիկայում) Կոստանդնուպոլսից մեկնում է Միացյալ Նահանգներ: Հասնում է Լոնդոն, որտեղից ճամփորդությունը շարունակելու էր նավով: Մոտալուտ մեկնողը «Տիտանիկ»-ն էր՝ Սաութհեմպտոնից: Նա ձեռք է բերում վերջին կարգի մի տոմսակ: Նավարկության հինգերորդ օրը, կեսգիշերվա մոտ, պայթյունի ուժեղ աղմուկից եւ նավի ցնցումից վախեցած, ներքին հարկի նավախցիկից ինքն ու ուղեկից ընկերը (ֆրանսիացի մի երիտասարդ) դուրս են նետվում անկողնուց: (Մեր բարեկամն այնտեղ պատճառը բացատրում էր շարժիչի պայթյունով, որի հետեւանքով նավի կողին հսկայական բացվածք էր առաջացել): Նրանց փրկարար գոտիներով ջուրը նետվելու թույլտվություն են տալիս կանանց ու երեխաներին նավից հեռացնելուց հետո միայն: Ֆրանսիացի ընկերը Վաղինակին խորհուրդ է տալիս նավին մոտ չմնալ: Ցրտահար եւ ուժասպառ Վաղինակը կողքով անցնող, կանանցով լեցուն նավակ է տեսնում, որից կառչում է եւ աղաղակում փրկել իրեն: Ձեռքերին իջած հարվածից թողնում է նավակը ու ... այլեւս ոչինչ չի հիշում: Հետո միայն իմանում է, որ ազնվական մի տիկնոջ՝ «հանուն ամուսնու եւ որդու» հայտարարությամբ ազատել են իրեն: Մեր բարեկամը գիտակցության է գալիս առավոտյան միայն, նավի տախտակամածում... Այս պատմությունը, որ քանիցս լսել եմ ժամից ավելի տեւողությամբ, ամեն անգամ ցնցող տպավորություն է թողել ինձ վրա: Մեր բարեկամը պատմելու արտասովոր ընդունակություն ուներ: Մինչեւ օրս էլ աչքերիս առջեւ է, թե ինչպես «հսկայական բացվածքից հզոր ջրվեժի նման ներհոսում էր ջուրը», թե ինչպես նավի «շքեղազարդ դահլիճի պատից կանաչ ճառագայթներ էր արձակում աշխարհի ամենամեծ ու անգին ադամանդը» եւ կամ թե ինչպես «նավը գնացքից արագ սկսեց սուրալ օվկիանոսի վրայով», որովհետեւ նավապետը խաղաքարտում տարվել էր եւ խոստացել Նյու Յորք հասնել առավոտյան...

«Տիտանիկ»-ի հայ ուղեւորի պատմության շնորհիվ ծովագնացության այդ մեծ ողբերգությանն առնչված ամեն մի առիթ իմ մեջ մանկությանս «Տիտանիկ»-ն է արթնացնում:

ՇԱՀԵՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

«Onze Mondial»-ի ընտրյալները

ՌԱՅ. ԲՐԱԶԻԼԱԿԱՆ ՖՈՒՏԲՈԼԻ ԽՈՐՀՐԴԱՆԻՇ

Ծնվել է 1965 թ. մայիսի 15-ին, Ռիբեյրաու Պրետո քաղաքում (Բրազիլիա): Ազգությամբ բրազիլացի է, կենտրոնական հարձակվող: Խաղացել է «Բոտաֆոգո դե Ռիբեյրաու», «Պոնտե Կամպինա» թիմերում: Հիմա հանդես է գալիս «Սան Պաուլո» թիմում: Մասնակցել է Բրազիլիայի հավաքականի 16 խաղի: Բրազիլիայի հավաքականի կազմում դարձել է համաամերիկյան խաղերի չեմպիոն, «Սան Պաուլո» թիմի կազմում՝ Բրազիլիայի չեմպիոն (1991 թ.), «Լիբերտադորես» գավաթի հաղթող (1992 թ.), միջմայրցամաքային գավաթակիր (1992 թ.):

1987 թ. հուլիսին Արգենտինայի Կորդոբա քաղաքում, Գվադալախարայի մեծ հիասթափությունից մեկ տարի անց (խոսքը 1986 թ. աշխարհի մեքսիկական առաջնության քառորդ եզրափակչում Ֆրանսիայի հավաքականից բրազիլացիների 11 մ հարվածներով պարտության մասին է) թիմի մարզիչ Կառլոս Ալբերտոն, որը հաջորդել էր Տելե Սանտանային, թիմը պատրաստում էր Ամերիկայի գավաթի խաղերին եւ շարունակելով բրազիլական ֆուտբոլի հարձակողական ավանդույթները, դաշտ է մտցնում 22-ամյա կենտրոնական մի հարձակվողի, որի խաղաոճը հիշեցնում է հանճարեղ Սոկրատեսի խաղը: Դա Բրազիլիայի հավաքականի նախկին ավագ Սոկրատեսի կրտսեր եղբայր Ռայն էր, որը նոր էր սկսել խաղալ «Սան Պաուլո» հանրահայտ ակումբում: Բայց պատմության քմահաճույքները ուշացրեցին այդ [illegible] խաղացողի տաղանդի բացահայտումը: Չիլիի հավաքականից ... գրգալով 0:4 հաշվով, Բրազիլիայի հավաքականը ժամկետից շուտ դուրս մնաց մրցաշարից, իսկ Կառլոս Ալբերտոն հեռացվեց աշխատանքից: Երիտասարդ եւ տաղանդավոր ֆուտբոլիստը փաստորեն անուշադրության մատնվեց հավաքականի անփառունակ պարտության պատճառով:

«Իրատեսները» նրան համարում էին դանդաղկոտ, չափից ավելի «գեղակերտ», չափազանց քիչ կռվարար: 1990 թ. աշխարհի առաջնությունում կրած հերթական անհաջողությունից հետո միայն Բրազիլիան վերադարձավ սամբա-ֆուտբոլին: 1991 թ. Ամերիկայի գավաթի խաղերի ժամանակ հավաքականի տեխնիկական տնօրեն, հանրահայտ Ֆալկաոն Ռային հաճախ թողնում էր պահեստայինների նստարանին: Ֆալկաոն նույնպես հեռացվեց թիմից: Հանրությունը պահանջեց Տելե Սանտանայի վերադարձը, բայց 1992 թ. սկզբներին հավաքականի նոր մարզիչ նշանակվեց Կառլոս Ալբերտո Պարեյրան: Դեպքերը ցույց տվեցին, որ ակումբներին վերադառնալու նրա խոստումները լուրջ էին: Ռայը վերջապես դարձավ Բրազիլիայի նոր հավաքականի հիմնական խաղացողներից մեկը: Մի շարք ընկերական խաղերի ժամանակ նա բազմաթիվ գոլեր խփեց եւ իր եղբոր փոխարեն, մի քանի տարի անց դարձավ հավաքականի նոր հոգեւոր առաջնորդը: Միաժամանակ Ռայը Տելե Սանտանայի գլխավորությամբ «Սան Պաուլո» թիմի հետ էլ մեծ հաջողությունների հասավ. 1991 թ. Բրազիլիայի չեմպիոն, 1992 թ. «Լիբերտադորես» գավաթ, ապա միջմայրցամաքային գավաթ, ընդ որում «Բարսելոնա»-ի հետ խաղում հենց Ռայը դարձավ 2 գոլի հեղինակ եւ միջմայրցամաքային գավաթը պարգեւեց Տելե Սանտանային:

27 տարեկանում Ռայը դարձավ Բրազիլիայի լավագույն ֆուտբոլիստ եւ ավանդույթը վերագտած բրազիլական ֆուտբոլի նոր խորհրդանիշ:

Կորդոբայից 5 տարի հետո նա բռնել է հաջողության ուղին: Ռայը հիմա հավաքականի անփոխարինելի ավագն է, նրա ավագը, որի հաջորդ խաղերը կլինեն Ամերիկայի գավաթը եւ 1994 թ. ԱՄՆ-ում կայանալիք աշխարհի առաջնության ընտրական հանդիպումները:

Սուզա Վիեռա դե Օլիվեյրան՝ Ռայը հիմա ոչ միայն Բրազիլիայի եւ Հարավային Ամերիկայի լավագույն ֆուտբոլիստն է, այլեւ ըստ անգլիական «Ուորլդ Սոքր» ֆուտբոլային ամսագրի ... 3-րդ ֆուտբոլիստը:

Որտե՞ղ կկայանան մրցամարտերը

Այս տարի տեղի են ունենալու կանանց եւ տղամարդկանց շախմատի աշխարհի առաջնությունների եզրափակիչ մրցամարտերը ու մինչեւ հիմա դեռ հայտնի չեն մրցավայրերը: Բայց դրանց թեկնածուների թիվը գնալով ավելանում է:

Մասնավորապես Կասպարով-Շորթ մրցամարտն իր մոտ անցկացնելու ցանկություն է հայտնել նաեւ Իսպանիայի Սանտյագո դե Կոմպոստելա քաղաքը, որն առաջարկում է անհամեմատ համեստ մրցանակային հիմնադրամ՝ ընդամենը մեկ միլիոն շվեյցարական ֆրանկ (666 հազար դոլար), սակայն դժվար թե մրցամարտի մասնակիցներն իրենց համաձայնությունը տան: Անհամեմատ առատաձեռն է «Յուգոսկանդ» կոնցեռնը, որի տնօրենն է Ֆիշեր-Սպասկի մրցամարտի կազմակերպիչը՝ հարավսլավացի բանկիր Եզդիմիր Վասիլեւիչը, որն առաջարկում է 5 միլիոն 600 հազար դոլար: Սակայն Հարավսլավիայի նկատմամբ ՄԱԿ-ի պատժամիջոցների պատճառով դժվար թե այս թեկնածությունն էլ անցնի, չնայած Վասիլեւիչը առաջարկել է նաեւ այլընտրանքային տարբերակ՝ Բուլղարիայի մայրաքաղաքը:

Կանանց եզրափակիչը իրենց մոտ անցկացնելու ցանկություն են հայտնել Իսպանիայի մեզ արդեն ծանոթ Սան Լորենսո դե Էսկորիալ քաղաքը, որտեղ տեղի ունեցավ Շորթ-Թիմման մրցամարտը եւ Հոլանդիան: Ճիշտ է, վերջինս նաեւ նախապայման է ներկայացրել, երբ Սե Ջյունի հետ խաղա Պոլգար քույրերից ավագը՝ Ժուժան եւ ոչ թե Նանա Իոսելիանին, որոնք դեռ պետք է պարզեն հարաբերությունները:

Շատերին զարմացրել է Շորթի հայտարարությունը, որն ասել է, թե կհաղթի Կասպարովին: Ավելորդ չէ նշել, որ նրանց միջեւ մինչեւ հիմա տեղի ունեցած արդյունավետ պարտիաների հաշիվն է 10:1 հօգուտ Կասպարովի: ■

6-րդում ոչ-ոքի

Բուդապեշտում շարունակվող Պոլգար-Սպասկի մրցամարտի 6-րդ պարտիան խաղաղ ելք ունեցավ: 17-ամյա հունգարացի տաղանդավոր շախմատիստուհին՝ Յուդիթ Պոլգարը, կրկին առաջատար է (3.5:2.5):

Բ. ՍՊԱՍԿԻ-Յ. ՊՈԼԳԱՐ

3-րդ պարտիա

Հին հնդկական պաշտպանություն

1. d4 Ձf6 2. c4 g6 3. Ձc3 Փg7 4. e4 d6 5. Փe2 0-0 6. Փg5 c5 7. d5 h6 8. Փe3 e6 9. h3 ed 10. ed Նe8 11. Թd2 a6 12. Փ:h6 Փ:h6 13. Թ:h6 b5 14. Ձf3 Թe7 15. Ձg5 Փf5 16. g4 Փd3 17. 0-0-0 Փ:e2 18. Նhe1 Թf8 19. Թ:f8+ Ա:f8 20. Ն:e2 Ն:e2 21. Ձ:e2 Ձbd7 22. Ձc3 Ձb6 23. cb ab 24. Ձ:b5 Ն:a2 25. Աb1 Նa4 26. Ձ:d6 Ձf:d5 27. Ձd:f7 Նb4 28. Նd2 c4 29. Աc1 Նa4 30. Ձe5 Նa1+ 31. Աc2 Ձb4+ 32. Աc3 Ձ4d5+ 33. Աd4 Նa4 34. Աc5 Նa5+ 35. Աc6 Աe7 36. h4 Աf6 37. Ձgf3 Ձc8 38. Ձ:c4 Ձde7+ 39. Աd7 Նa7+ 40. Աe8 Նa8 41. g5+ Աf5 42. Աf7 Նa7 43. Ձd4+ Աg4 44. Ձb5 Նa4 45. Նd4+ Աh5 46. Ձe5, սեւերը հանձնվեցին: ■

Սպիդի զոհը

5 օր առաջ Նյու Յորքում սպիդից մահացավ հանրահայտ թենիսիստ, միջազգային բազմաթիվ մրցաշարերի հաղթող, մարզական լրագրող Արթուր Էշը: Չնայած անվանի թենիսիստի վերջին տարիներին այս մարզաձեւը օլիմպիական խաղերի ծրագրի մեջ չէր մտնում, այնուամենայնիվ ՄՕԿ-ը Արթուր Էշին հետմահու պարգեւատրել է օլիմպիական մեծ ոսկե մեդալով:

Արթուր Էշը ծնվել է 1943 թ. Ռիչմոնդում, ուսուցչի ընտանիքում: Նա կրում է ամենատարբեր տեսակի ազգային եւ միջազգային տիտղոսներ, այդ թվում ԱՄՆ-ի եւ Ավստրալիայի բաց առաջնությունների, Ուիմբլդոնի հաղթողի տիտղոսները: Սեւամորթ մարզիկը իր վերջին հաղթանակը նվաճել է 32 տարեկան հասակում, ... Ուիմբլդոնի գավաթի խաղարկության եզրափակչում, որտեղ առավելության հասավ այն ժամանակվա առաջին ռակետ Ջիմի Քոնորսի նկատմամբ: Այդ տարի Էշը ավարտելով իր մարզական կենսագրությունը ճանաչվեց աշխարհի առաջին ռակետը:

Մասնակցելով «Մեծ սաղավարտի» 24 մրցաշարերին, նա ինն անգամ դարձել է հաղթող եւ հինգ անգամ հանդես եկել եզրափակիչում:

Սակայն Արթուր Էշը չբաժանվեց մեծ թենիսից: Դառնալով մարզական լրագրող եւ մի քանի գրքի հեղինակ, նա միշտ էլ մասնակցել է թենիսի խոշորագույն մրցումների հեռուստառեպորտաժներին, որը կազմակերպում էր ABC հեռուստաընկերությունը: Իսկ «Թենիս» հանդեսում նա վարում էր «Թենիսի դասեր նորեկների համար» բաժինը: Շատերը նրան իրենց մարզիչն էին համարում ..., չնայած նրան չէին էլ ճանաչում: ■

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Մոսկվա

Քուրդ ուսանողները դեմ են Թուրքիայի հակաքրդական քաղաքականությանը

Արդեն երրորդ օրն է Մոսկվայի համալսարանի ուսանողական բաժնի շենքում շարունակվում է մարտնչող Քրդստանի հետ համերաշխության հացադուլը: Նման գործողություններ են կազմակերպվել մի շարք եվրոպական երկրներում, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ում, Կանադայում եւ Ավստրալիայում: Հացադուլի մասնակիցներն իրենց աջակցությունն են հայտնում այն հազարավոր քուրդ հայրենասերներին, ովքեր տանջվում են թուրքական բանտերում եւ, ի բողոք քուրդ ժողովրդի նկատմամբ Թուրքիայի կառավարության կողմից անցկացվող ցեղասպանության քաղաքականության, անժամկետ հացադուլ են հայտարարել:

«Գործողության նպատակն է ԱՊՀ ժողովուրդներին, եւ առաջին հերթին Ռուսաստանի կառավարությանը հասցնել այն միտքը, որ իր պետականությունը չունեցող բազմամիլիոն քուրդ ժողովուրդը պատրաստ է եւ կարող է պայքարել դրա համար, քանի որ ցանկանում է ազատ ապրել իր հողի վրա», «Սնարք»-ի թղթակցին ասաց Վրաստանը ներկայացնող Քրդստանի ազգային ժողովի պատգամավոր Յուրի Նաբիեւը: «Ռուսաստանը, չնայած իր ներքին խնդիրներին, հզոր պետություն է եւ որպես ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի անդամ հատուկ պատասխանատվություն է կրում աշխարհում տեղի ունեցող ամեն ինչի համար, այդ թվում Քրդստանում», հայտարարեց Նաբիեւը: ■

Լուրերի Հոսք

Քոսով հիվանդացողները շատանում են

Վերջին երկու տարում Ռուսաստանում կրկնակի ավելացել է քոսով հիվանդացողների թիվը: Եթե 1993 թ. 100 հազար մարդուց հիվանդացել էր 28-ը, ապա 1992-ին նրանց թիվը հասավ 60-ի: Այդ մասին ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտնեց Մոսկվայի Կորոլենկոյի անվան մաշկավեներական ինստիտուտի համաճարակաբանական հետազոտությունների ղեկավար պրոֆեսոր Ս. Յացուխան: Նա հիվանդության տարածումը բացատրեց առողջապահական տարրական պայմաններից զուրկ գաղթականների թվի աճով, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի տարածքում շրջմոլիկների թվի կտրուկ մեծացմամբ: Ս. Յացուխան ընդգծեց, որ քոսի տիզը վարակի տարածիչ չէ, ուստի այդ հիվանդությունը համաճարակի չի վերածվի:

ՀամԼԿԵՄ-ը գոյամիջոցներ է փնտրում

ՀամԼԿԵՄ կենտկոմի պլենումի գլխավոր հարցը լինելու է գոյամիջոցների որոնումը: Փետրվարի 13-14-ը կայանալիք պլենումի առաջին օրը կանցկացվի Մոսկվայում: Ինչպես ՌԻԱ-ի թղթակցին ասաց ՀամԼԿԵՄ ԿԿ քարտուղար Անդրեյ Եգերսկին, միության անդամների աշխատավարձի 1.5 տոկոս մուծումները չեն կարող դրա համար նյութական հիմք ստեղծել: Եգերսկին մեծ հույսեր է կապում կոմկուսի հետ, որը, նրա խոսքերով, կարող է «նյութական աջակցություն ցույց տալ կոմերիտմիությանը», ինչպես նաեւ օգնել գտնելու «ավագ ընկերների հայացքներին համամիտ» երիտասարդների:

Մոլեգնում է պտուտահողմը

Չորրորդ օրն է Վոլգոգրադի մարզում մոլեգնում է Ատլանտիկայից եկած պտուտահողմը: Տեղական հիդրոմետծառայության հաղորդագրության համաձայն, քամու պոռթկումների արագությունը հասնում է 33 մ/վ: Քաղաքային «Ժիլկոմխոզ» ձեռնարկության գլխավոր ինժեների տեղակալ Ալեքսանդր Շվեդովի խոսքերով, միայն Վոլգոգրադում այդ չորս օրերի ընթացքում քամին կտրել է էլեկտրահաղորդման 126 լար, պոկել է քաղաքի մասնավոր տների կտուրներ, քանդել ջերմոցները:

Միլիոնատիրոջը գտել են մեռած

Կալիֆորնիայում մեռած են գտել տեղացի միլիոնատեր Վալերի Կավերինին: Նա ուներ մի քանի տասնյակ խանութներ, «AAA» ներդնող ընկերության փոխնախագահն էր եւ նույն ընկերության յեկային հիմնադրամի նախագահը, ինչպես նաեւ IBM համակարգիչներ հավաքող գործարանի սեփականատերը: Նրա ձեռնարկությունների շրջանառու կապիտալը 1992 թ. կազմել էր 5 միլիարդ ռուբլի: Պաշտոնական վարկածի համաձայն, փետրվարի լույս 6-ի գիշերը Վ. Կավերինը ինքնասպանություն է գործել «Մակարով» մակնիշի սեփական ատրճանակով: Սակայն նրա գործընկերները գտնում են, որ տեղի է ունեցել «պատվերով սպանություն»: Նրանց խոսքերով, վերջերս Կավերինը հրաժարվեց կանոններից եւ սկսեց խանութներ գնել աճուրդներում, միանգամից առաջարկելով մեծ գումար մրցակիցներից առաջ անցնելու նպատակով:

Ընդդիմություն

Թելման Գդլյան. Ժողովրդավարները չեն տապալի երկիրը

«Մեզ մոտ ժողովրդավարները դեռ չեն եկել իշխանության գլուխ եւ այժմ իշխանավորներ չեն», փետրվարի 8-ին Մոսկվայում բարեփոխումների կողմնակիցների համաժողովին ասաց «Նոր Ռուսաստան» միության ներկայացուցիչ Թելման Գդլյանը: Նա առաջարկեց մերկացնել «գործերի հերյուրանքը, թե ժողովրդավարները տապալում են երկիրը»: Նա ասաց, որ արդեն 1991 թ. օգոստոսի 23-ին նրանք պետք է աշխատեին պետության վերակառուցման ուղղությամբ, սակայն չարեցին դա: Այժմ, Գդլյանի խոսքերով, չի կարելի բաց թողնել վերջին հնարավորությունը, քանի որ հակառակ դեպքում «կգան կարմիր ժապավեններով տղաները, մեզ բոլորիս կձերբակալեն եւ կախորեն»: Գդլյանը կոչ արեց ժողովրդավարական ուժերը համախմբել եւ կազմավորել նախընտրական դաշինք: «Հակառակ դեպքում, ասաց նա, մեզ փողոցային տղաների նման կծեծեն»: ■

Ուշադրություն

Այն միայնակ կենսաթոշակառուները, բազմազավակ ընտանիքները, միայնակ մայրերը, մինչեւ 3 տարեկան երեխաներ ունեցող քաղաքացիները, ովքեր ցանկանում են ձեռք բերել Դարածխի բուջե վառարան, կարող են դիմել իրենց շրջանային խորհրդի գործադիր կոմիտե: Վառարանի արժեքն է 3000 ռուբլի:

Երեւանի խորհրդի գործկոմի լրատվական կենտրոն

Միջադեպ

Կորեայի դիվանագետները չեն վտարվել Ռուսաստանից

Այն հաղորդագրությունները, թե Հյուսիսային Կորեայի երկու դիվանագետներ, որոնք փորձել են Հյուսիսային Կորեա ուղարկել հրթիռային տեխնոլոգիայի ռուսաստանցի 32 մասնագետներից բաղկացած խումբը եւ վտարվել են Ռուսաստանից, չի համապատասխանում իրականությանը: Այդ մասին «ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում հաղորդեց Ռուսաստանի արտգործնախարարության բարձրաստիճան աշխատակից Վալերի Նոսովը: Նրա խոսքերով, անցյալ տարվա հոկտեմբերին Ռուսաստանի անվտանգության աշխատակիցներն իրոք կանխել են հրթիռային տեխնոլոգիայի մասնագետների մեկնումը Հյուսիսային Կորեա: Սակայն դիվանագետները չեն վտարվել:

Երբ հայտնի դարձավ այդ միջադեպի մասին, ռուսաստանյան կողմը Մոսկվայում Հյուսիսային Կորեայի դեսպանի եւ դեսպանատան համապատասխան աշխատակիցների ուշադրությունը դարձրեց այն փաստի վրա, որ անթույլատրելի են նման գործողությունները: Վ. Նոսովը նշեց, որ եթե «նման գործելակերպը շարունակվի, այն կարող է բացասական ազդեցություն թողնել Ռուսաստանի եւ Հյուսիսային Կորեայի հարաբերությունների վրա»:

Ռուս Զորք

Շտաբը կմնա Վրաստանում

Անդրկովկասում Ռուսաստանի զորքերի խմբի շտաբը առաջվա պես կմնա Թբիլիսիում, հայտարարեց Վրաստանում Ռուսաստանի դեսպան Վլադիմիր Զեմսկին: Ինչպես հաղորդեց «Սնարք»-ի թղթակիցը, այդ լուրը հաստատեց նաեւ զորախմբի մամուլի քարտուղար գնդապետ Գենադի Դոլգաչովը: Նրա խոսքերով, վերջերս տարածվող ասեկոսները, թե շտաբը վերատեղակայվելու է Հայաստանում, չեն համապատասխանում իրականությանը: ■

Հարավսլավիա

Արեւմուտքը չի ըմբռնում

Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը գտնում է, որ ԱՄՆ նոր վարչակազմը եւ ընդհանուր առմամբ Արեւմուտքը հավանաբար մինչեւ վերջ չեն ըմբռնում նախկին Հարավսլավիայում տեղի ունեցող բարդ տեղաշարժերը: Գերմանական «Ցայտ» ամսագրին տված հարցազրույցում նա նշել է, թե «Մեր գնահատականն այդ հարցում ավելի իրատեսական է, քան Արեւմուտքինը, ուստի անհրաժեշտ է հաշվի առնել Ռուսաստանը»:

Նախարարի խոսքերով, Ռուսաստանն աջակցում է Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի ճգնաժամի կարգավորման Վենս-Օուենի ծրագրին եւ համոզված է, որ բանակցություններին այլընտրանք չկա: «Ռազմական միջամտությունը չի կարող խաղաղություն բերել», նշել է Ա. Կոզիրեւը: ■

Եվրոպա

Բելգիան դառնում է դաշնակցային պետություն

Բելգիայի համար սկսվում է ժամանակի նոր հաշվարկ. խորհրդարանը նոր խմբագրությամբ ընդունել է Սահմանադրության 1-ին հոդվածը, ըստ որի Բելգիան դառնում է դաշնակցային պետություն: Այժմ կենտրոնական իշխանությունների առանձնաշնորհների զգալի մասը, մասնավորապես հարկագանձումը, սոցիալական ապահովության, առողջապահության, բնապահպանության ծախսերը, ինչպես նաեւ արտաքին առեւտրի առանձին հարցերի լուծումը անցնում են իշխանության տեղական մարմիններին: Որոշ փորձագետների կարծիքով, տեղական իշխանությունների իրավասությունների ընդլայնումը թույլ կտա հաղթահարել ֆլամանդացիների եւ վալոնների միջեւ հակասությունները: Ուրիշները դա համարում են «բելգիական ամուսնալուծության» առաջին քայլը: ■

Հս. Կովկաս

Կեղծ ծանուցագրերի դեմ պայքարը շարունակվում է

Ինգուշական հանրապետության քաղաքների մի շարք հաշվարկային-դրամարկղային կենտրոններ 1 միլիարդ ռուբլու կեղծ ծանուցագրեր են ուղարկել Սամարայի, Վոլգոգրադի, Չիտայի եւ մերձմոսկովյան Խիմկայի կոմերցիոն կառուցվածքների հաշիվներին:

Այդ մասին փետրվարի 8-ին լրագրողներին հաղորդեցին Հյուսիսային Օսիայի եւ Ինգուշիայի [illegible] արտակարգ իրավիճակի ռեժիմի գոտու ժամանակավոր վարչակազմի մամուլի եւ լրատվության բաժնի ներկայացուցիչները, վկայակոչելով Ռուսաստանի ՆԳՆ օպերատիվ-ֆինանսական խմբի տվյալները:

Ներկայումս իրավապահ մարմինները հարուցել են արդեն 349 քրեական գործ: Ընդ որում, փնտրվում է 310 ինգուշ, 28 օս, 11 ռուս, վրացի, քուրդ եւ գնչու: 1992 թ. դեկտեմբերից մինչեւ 1993 թ. փետրվարի 6-ը հաստատվել է 439 մարդու անձ, որոնք մեղադրվում են կեղծ ծանուցագրերի մեքենայությունների մեջ: ■

«Արամ Խաչատրյան» ֆիլհարմոնիկ սրահ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲ

68-րդ համերգաշրջան, 4485-4486 հայոց թվական

Համերգաշրջանի հովանավորն է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը

14 փետրվարի

Նվիրվում է սիրո միջազգային օրվան (Սբ. Վալենտինի օր)

Հանճարանոր ճնարական երաժշտություն

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր

ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

Սկիզբը ժամը 14.00

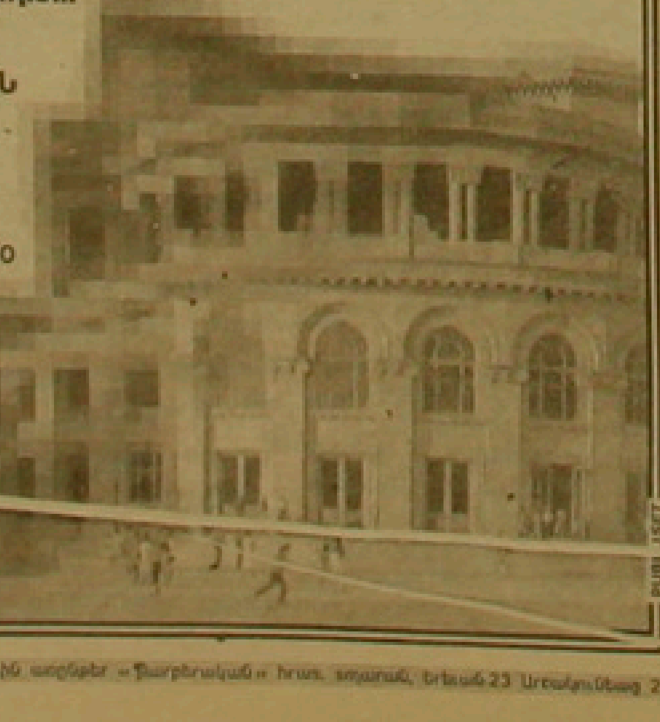

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր ՅԱԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh® համակարգչային շարվածք «Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010

Շենքի շահագործման եւ տարածքների հիմնական ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԱՔԵԱՆ

digitised by A.R.A.R.@